

SLOVENE

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujeja
Izvori: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izdaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filiale:
Novo mesto.

3. maj 1941-XIX — 3. maj 1943-XXI

Ob drugi obletnici ustave Ljubljanske pokrajine

V ponedeljek bo Ljubljana in z njo vsa Ljubljanska pokrajina obhajala že drugo obletnico, ko je na predlog Duceja Italijanski Kralj in Cesar podelil slovenskemu ozemlju, zasedenemu po zmagovalni italijanski vojski, avtonomno ustavo pod vrhovno oblastjo Rima. Ta zgodovinski 3. maj v letu 1941 bo za vedno odločilen mejnik v zgodovini vse Ljubljanske pokrajine, pa tudi važno razpotje na življenjski poti njenega prebivalstva.

Navdušenje, s katerim je sprejela vsa Ljubljanska pokrajina pred dvema letoma velikodušni čin, je najlepši dokaz, da je slovensko ljudstvo, ki je prišlo pod zaščito in v okvir velike fašistične Italije, doimelo izredno pomembnost tega dogodka in ga tudi primerno cenilo. Ustava, ki je bila dana Ljubljanski pokrajini, je bila predvsem izraz izredne naklonjenosti in daljnovidnosti Ducejeve, ki je hotel, da naj prebivalstvo Ljubljanske pokrajine živi mirno in varno pod varstvom Rima. Dalje je v svoji državniški modrosti dal z ustavo načelno priznanje slovenskega značaja Ljubljanske pokrajine in strnjene celotne značaja našega ljudstva, kateremu gre prav zaradi tega poseben položaj v mejah zmagovalne Italije. Tako je v svoji daljnovidnosti Duce z ustavo odstranil vsak vid raznarodovanja in dal možnost, da naše ljudstvo okvir Italije občuti kakor obem dobre matere. Poleg obhranitve jezikovne samobitnosti, ki nam jo je ustava 3. maja zagotovila ne samo v tiskani besedi, ampak tudi v vseh šolah in uradih, nam je ustava zagotovila tudi samobiten razvoj na vseh kulturnih področjih, tako da je bil s tem dejanjem popolnoma preprečen vsak sum o plemenitih namenih Italije.

Zgodovinski ukrep fašistične Italije na našem ozemlju je zato tedaj razumljivo napolnil srca vsega prebivalstva z veliko vero in prepričanjem, da hoče Italija biti do našega naroda resnično in nad vse plemenita in naklonjena. Kaj je to pomenilo za naše ljudstvo prav tedaj, ko je izšlo iz velike stiske, dobro ve vsakdo, ki je te čase preživel. Oborožene sile zmagovalne Italije so tedaj na našem ozemlju povsod nastopale tako plemenito in človekoljubno, da ni bilo nikjer slišati niti najmanjše omembe o tem, da bi se bilo kjer koli zgodilo kakršno koli dejanje, ki bi naše ljudstvo poniževalo ali ga žalilo. Oborožene sile Italije in predstavniki velike fašistične Italije so prišli k nam prepojeni z velikimi načeli italijanske pravice in kulture, prišli so v znamenju slavne rimske pravice in prinesli naši pokrajini to, kar je tako težko pričakovala — red in mir.

Ko se ob drugi obletnici dneva, v katerem je bilo naše ljudstvo pozvano k življenju pod zaščito Rima, obračajo pogledi nazaj na minuli dve leti, ki sta potekali pod znamenjem avtonomne ustave 3. maja, čuti vse prebivalstvo globoko hvaležnost do Duceja in izvrševalcev njegovih navodil. Saj vsakdo na vseh poljih in v vseh pogledih lahko jasno spoznava in ugotavlja, da je fašistična Italija držala vse obljube in uvidno ter odločno izvajala določila ustave. Delo se je na vseh področjih pospešilo, zamislili socialnega skrbstva se uvajajo z veliko širokopoleznostjo, urejen je socialni položaj delavstva in namješčenstva, kulturno delovanje se razvija v širokem okviru blagohotnega podpiranja in razumevanja, ukrepi javne varnosti in javne reda pa se izvajajo z vso strogostjo, ki jo predpisuje zakon, a vendar po veliki tradiciji Rima tako, da se omogoča miren in reden razvoj prebivalstvu naše pokrajine.

Za vse, kar je Ljubljanska pokrajina v preteklih dveh letih v svojem razvoju doživela, gre zahvala močni fašistični vladi, ki jo vodi Duce. Po njegovih navodilih je vodil usodo pokrajine z največjim uspehom Ekscelenca Visoki komisar, katerega je Duce izbral med svojimi dolgoletnimi sodelavci. Modrost Duceja je našla za težko in odgovorno mesto pravega moža, ki je v vseh pogledih javnega delovanja vedno imel pred očmi le dobrobit naše pokrajine in njenega prebivalstva. Držeč se Ducejevega gesla: »Iti nasproti narodu!«, je Ekscelenca Brazzoli ne glede na najrazličnejša in pomembna javna dela v prvi vrsti posvetil svojo naklonjenost

socialno šibkim in nepremožnim slojem, ki se ga ob jubileju dveletnega dela gotovo vsi spominjajo s prisrčno in globoko hvaležnostjo.

Prav tako pa se ob jubileju vse prebivalstvo s hvaležnostjo spominja budnega in resnega dela poveljstva Oboroženih Sil v naši pokrajini. Skozi obe leti so Oborožene Sile opravljale svojo vzvišeno nalogo v naši pokrajini z istimi nameni in istimi svetlimi cilji, ki so prevečevali italijanske Oborožene Sile tedaj, ko so prvič prišle na našo zemljo. Delo komunističnih zločincev, ki so po 22. juniju 1941 hoteli motiti to delo in z zločinsko zahrbtnostjo zabrisati te cilje ter zatreti plodne sadove tega dela, zato ni moglo uspeti in nikdar ne bo uspelo.

Ko se sedaj bliža dan druge obletnice ustave, prevečajo vse prebivalstvo globoka čustva vdanosti do Nj. Veličanstva Kralja in Cesarja, čustva spoštovanja in hvaležnosti do Duceja in Velike Italije in do vseh njenih predstavnikov in zastopnikov pri nas. Kljub težkim vojnim naporom, ki bodo privedli novo razdobje v življenju Evrope, je po zaslugi Rima Ljubljanska pokrajina preživela zadnji dve leti tako, kakor je to zagotovila z ustavo 3. maja fašistična Italija, ki je pred dvema letoma prišla k nam kot nositeljica dvatisočletne neminljive kulture. V tem znamenju bo vsa pokrajina proslavila zgodovinski dan, ki bo obenem porok za nadaljnji lepi razvoj Ljubljanske pokrajine.

Seja odbora za preskrbo in cene

Duce je dal navodila za cene in za pobijanje črne borze — Določila za bivanje v zdraviliščih in letoviščih

Rim, 1. maja. AS. 28. in 30. aprila se je pod Ducejevim predsedstvom sešel medministerijski odbor za vzporeditev preskrbe, razdelitve in cen. Navzoči so bili vsi člani odbora.

Prehrambeni položaj. V začetku seje je odbor razpravljal o položaju prehrane, o čemer je natančno poročal kmetijski minister. Odbor je z zadovoljstvom ugotovil, da oddaja žita med staro in novo letino ugodno poteka ter potem poudaril bistveno važnost, ki jo bo od prihodnjega kmetijskega leta dalje imelo točno poslovanje občinskih uradov za ugotavljanje kmetijskega pridelka. Tem bo moralo pomagati delo strokovnih organizacij, katere mora prevečati kar najmočnejši čut za odgovornost in sodelovanje.

Ureditve cen. Odbor je nato razpravljal o uspehih, doseženih po sklepu prejšnje seje glede ojačenja nadzorstva nad cenami, ter boja proti črni borzi. Duce je poudaril, da so oblasti te sklepe začele uveljavljati odločno in vneto in da so ti ukrepi naleteli na splošno odobravanje in priprave pri ljudstvu. Dejal je, da je to moralno delo treba nadaljevati z nezmanjšano odločnostjo in s potrebno strogostjo. Če se bo te pridružil dejansko sodelovanje potrošniških množic, bo to omogočilo, da bodo zvišanja prejemkov z dne 21. aprila v celoti dosegla svoj namen, to je, da bodo pomnožila kupno moč delavcev ter sčasoma omogočila ugodno spremenbo življenjskih obrov za večino državljanov.

Delovna služba. Odbor je potem razpravljao o vprašanjih delovne sile, zlasti z ozirom na najvažnejše pridelovalne in izdelovalne panoge. Da bi izraba vseh razpoložljivih delovnih sil kar najbolje odgovarjala zahtevam naroda v vojni, je sklenil naslednje:

1. Osredotočiti v eni sami ustanovi vso oblast glede razdeljevanja delovne sile, bodisi tiste, ki se udeležuje v poklicni ali v obrti, ali pa tiste, ki jo je mogoče mobilizirati po zakonu. To delo naj izvede pristojno ministrstvo za delovno službo v korporacijskem ministrstvu.

2. Združiti namestitvene urade ter jih izpopolniti, da bodo lahko izpolnjevali nalogo glede urejanja in razdeljevanja narodne delovne sile.

3. Zediniti v eni korporativni ustanovi vse sedanje in bodoče ustanove za poklicno urjenje delavcev in dati sredstva za uspešno in zanesljivo poslovanje te ustanove, ki naj raznim izdelovalnim panogam načrtno preskrbuje množice strokovno izurjenega delavstva.

Po taki združitvi vseh ustanov bo mogoče

zadostiti potrebi po delovni sili za življenje in obrambo naroda v vojni bodisi s premesčenjem delovnih sil, bodisi z mobilizacijo državljanov, ki niso pod orožjem, pa so sposobni za umsko ali ročno delo, kakor ga bodo zahtevali od njih.

Obiskovanje letovišč in zdravilišč. Odbor je razpravljao o vprašanju obiskovanja letovišč in zdravilišč v prihodnjem poletju in je sklenil tudi letos dovoliti bivanje v teh krajih, kolikor bo mogoče v mejah razpoložljivih prostorov, prevoza in prehrane in v kolikor se bodo izpolnjevali ukrepi, ki jih bodo glede tega čimprej izdala pristojna ministrstva. Da se prepreči naval v vapoški, se odsvetuje dotok v prav vse obmojske kraje. V nekaterih obmojskih letoviščih se bivanje ljudem, ki niso iz tistega kraja, tudi lahko prepove. Bodoči ukrepi glede tega bodo v glavnem podobni lanskim ukrepom, ki določajo, da se je treba 20 dni pred preselitvijo prijaviti krajevemu prehranjevalnemu uradu. Nova so naslednja določila:

1. Del prostorov po letoviščih bo še nadalje pridržan notranjemu ministrstvu za ljudi, preseljene iz krajev, prizadetih po nasprotnikovem napadu. Takih ljudi torej ni mogoče odstraniti iz hotelov, gostišč, sob in stanovanj.

Obrambni uspeh ob Kubanju

V Tunisu je sovražnik od 27. do 30. aprila zgubil 98 tankov, 86 oklepnih vozil in 21 topov ter imel hude krvave izgube

Hitlerjev glavni stan 1. maja. Nemško poveljstvo objavlja:

Nemški in romunski čete so dosegle tudi večeraj ob kubanskem mostišču velik obrambni uspeh. Sovjeti, ki so tamkaj napadali z uporabo močnih topniških oklepnih in letalskih sil, so bili zavrnjeni z visokimi krvavimi in gnetnimi izgubami.

Na ostalem vzhodnem bojišču je bilo bojno delovanje samo neznatno.

Nemški hitri čolni so potopili na Črnem morju sovražni konvoj iz treh obalnih enot s skupno 1.700 tonami.

S tuniskega bojnega področja poročajo o živahnem krajevnem bojnem delovanju. Sovražni

Vojno poročilo št. 1071

Živahni krajevni boji v Tunisu

Italijanska podmornica je potopila v Atlantskem morju 4 parnike z 29.000 tonami — 22 letal sestreljenih

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Na tuniskem bojišču živahni krajevni boji. Nasprotno topništvo je osredotočilo svoj izredno močan in dolgotrajen ogenj na južnem odseku.

Naše letalske skupine, ki so spremljale konvoje v srednjem Sredozemlju, so se zapletle v boj s številno nadmožnimi sovražnimi silami ter sestrelile šest »Spitfirejev« in dva »Curtiss«. Nemški lovski letalci so sestrelili dve letali nad Tunisom.

Ameriška letala so spuščala na Messino bombe in eksplozivna sredstva, povzročila omejeno škodo, ubila šest prebivalcev in enega ranila. Od 21 štirimotornikov, ki so se udeležili napada, je bilo pet letal sestreljenih od protiletalskega topništva in naših lovcov, nadaljnja štiri pa so potem padla v morje ob Augusti.

Strojnično obstreljevanje okolice Siracuse iz letal ni povzročilo izgub: tri letala je sestrelilo obrambno topništvo; prvega vzhodno od mesta, drugega v morje, tretjega pa blizu otoka Correnti.

V Atlantskem morju je naša podmornica pod poveljstvom poročnika bojne ladje Gianfranca iz Milana potopila štiri parnike s skupno 29.000 tonami.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1071:

V letalskih bojih, omenjenih v današnjem vojnem poročilu, se je posebno odlikovala skupina pod poveljstvom poročnika Amadeja Guidi iz Bologne.

Rim, 1. maja. AS. Neki dopisnik londonskega radia takole opisuje položaj na tuniskem bojišču. V tridih bojih na celotnem bojišču so imeli zavezniški skromne uspehe na severu in jugu, dočim so se morali na sredi umakniti zaradi močnih nasprotnih protinapadov. Osnovni protinapadi so bili uspešni na odseku, ki ga držila prva armada in Amerikanci.

2. Bivanje v zdraviliščih, blatnih in drugih kopališčih bo dovoljeno samo dokazano bolnim, in sicer takim, ki jih lahko spremlja en sam rodbinski član. Bivanje ne bo moglo biti daljše kakor 15 dni brez vožnje.

3. Bivanje v hotelih, gostiščih in gostilnah kjer koli ne bo moglo trajati dalje kakor 30 dni.

4. V najbolj obiskanih kopališčih in zdraviliščih bo glavno ravnanje za tujski promet določilo največje število gostov, ki lahko prebivajo po hotelih, gostiščih in stanovanjih, da se prepreči prehod navih.

5. Povsod se bodo morali gostje obnašati primerno resnosti vojnega časa in pa primerno načelu, da je bivanje v letoviščih in zdraviliščih opravičljivo samo radi zdravljenja in oddiha.

Drugi letni pridelek ter reja svinj. Minister za kmetijstvo je na koncu poročal o uspehih lanskim ukrepov za povečanje drugega letnega pridelka in za rejo svinj. Nato je pojasnjeval smerice, po katerih bodo lanske ukrepe spremenili za letošnje leto. Odbor je odobril ukrepe za povečanje reje svinj, namenjenih industrijski uporabi, poleg tistih, ki urejajo rejo za rodbinske potrebe in soroje. Dalje so sprejeli ukrepe za pomnožitev pridelka druge koruze, od česar bi imela korist oddaja za prehrano in pa živinoreja pridelovalcev.

Poročali in govorili so o raznih vprašanjih minister tujnih strank, ministri za kmetijstvo, za promet, za korporacije, za zamenjavo in valute, za ljudsko kulturo, za vojno izdelavo in finance.

Odbor se bo spet sešel 21. maja.

sunki proti nemško italijanskim višinskim postojankam so bili zavrnjeni. Na nekaterih mestih so naše čete začele krajevne protisunke.

V hudih bojih na zapadnem odseku tuniskega mostišča je sovražnik v času od 27. do 30. aprila zgubil 98 tankov, 86 oklepnih izvidniških in oklepnih strelskih voz, 21 voz ter številna motorna vozila in več sto ujetnikov. Utrpel je posebno hude krvave izgube.

Angleški bombniki so preteklo noč napadli več krajev v zapadni Nemčiji, med njimi tudi odprte podzemne obline. Bombe na stanovanjske okraje predvsem v mestu Essen, so povzročile izgube med prebivalstvom in znatno škodo. Po dosedanjih vesteh je bilo sestreljenih 6 napadalnih bombnikov.

Podtajnik Bastianini in Laval pri Hitlerju

Rim, 1. maja. AS. Führer je 29. aprila sprejel v svojem glavnem stanu v navzočnosti nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa in italijanskega državnega podtajnika za zunanje zadeve Bastianinija francoskega predsednika Lavalja.

Razgovor je dal priliko ugotoviti popolno razumevanje vprašanj, ki obstoje med Nemčijo in Italijo.

Filov je govoril bolgarskemu narodu

Sofija, 1. maja. AS. Na predvečer praznika dela se je predsednik bolgarske vlade Filov v govoru preko radia obrnil na narod. Predsednik vlade je opomnil, da je bil v dobi strank in političnih borb v Bolgariji praznik dela dan nemirov in socialnih konfliktov, danes ko je bolgarski narod združen, pa se na ta dan praznuje spontano in navdušeno s sodelovanjem med delavci in delodajalci, ki vsi z vsemi svojimi silami služijo domovini za dobrobit narodne skupnosti. Danes v Bolgariji delo ni le pravica, marveč tudi najsvetejša dolžnost vsakega državljanja. Vlada je dovolila znatna izboljšanja in številne ukrepe v prid delavstvu. Takšna politika se bo nadaljevala in stopnje-

vala. Predsednik vlade je nato stavil za primer takozvane demokratske države, kjer žive delavci v suženjskih razmerah, odvisni od samovolje maloštevilnih bogatašev; v državah z izrazito ljudskimi vladami kakor je Bolgarija s svojimi velikimi razvojniki, pa so delavci deležni najboljše moralnega in materialnega ravnanja. Končal je s pozivom k vedno tesnejšemu sodelovanju med delavci in delodajalci, k sodelovanju, neobhodno potrebnemu v teh zgodovinskih trenutkih, v katerih Bolgarija zvesta svojim velikim zaveznikom v sveti vojni za pravičnost in pravice narodov, hoče z vsemi svojimi silami prispevati h končni zmagi.

Litvinov poklican v Moskvo

Velika nervoznost v Londonu in Washingtonu

Stockholm, 1. maja. AS. V Londonu in Washingtonu skušajo mrzlično doseči ponovno vzpostavitev odnosov med Poljsko in Sovjeti. V Londonu Churchill in Eden prepričujeta Sikorskega in Majkega, Washington pa Litvinova. V Londonu navedeno pričakujejo kako je vplival poljski odgovor na gospele v Kremli. Tisk napada poljske politike in jim očita pomanjkanje dobre volje za sodelovanje za vzpostavitev prekinjenih odnosov.

Poročilo o skrajšanem odhodu Litvinovega iz Washingtona v Moskvo je naredilo mučen vtis v obeh prestolnicah. S skrbjo se sprašujejo, zakaj mora odstopati Litvinov na poročanje k svoji vladi. Smatra se, da bodo v zvezi s poljsko-ruskim sporom našli tudi druga vprašanja, zadevajoča sodelovanje med Sovjetsko Zvezo, Anglijo in Združenimi državami. Tudi razne majhne in srednje nevojakuje se države nasledujejo razvoj rusko-poljskega spora, ker sedaj vedo, kakšna usoda bi jih zadel, ako bi bila odvisna od polutanske anglo-sko-boljševiške zveze.

Angleški tisk je stopil iz rezerve in je posvetil

Med Sovjeti in Sikorskim ni možna sprava

Odgovor poljske »vlade« je spor v zavezniškem taboru le poglubil

Stockholm, 1. maja. Kakor poroča »Corriere della Sera« iz Stockholma, smatrata Churchill in Eden, da je možna sprava med Sovjeti in Poljaki le pod pogojem, ako izgineta iz političnega življenja Poljakov v Londonu Sikorski, zunanji minister Raczinski in tudi sedanji poljski poslanik v Moskvi Romer, kakor tudi tiisti poljski ministri, ki jih Kremelj obožuje protiboljševiškega mišljenja. »United Press« je v nekem dopisu iz Londona celo omenjal, da je Stalinov poslanik v Londonu Majaki pri pogovorih s Churchillom zahteval, da se mora poljska begunska vlada preseliti iz Londona v Moskvo. Poljska »vlada« pa je po nepretrganih razgovorih z angleškimi vodilnimi krogi in z ameriškim poslanikom v Londonu Winantom objavila že znano izjavo, ki se začneja z zagotovilo, da »politika poljske vlade etremt po prijateljskem sporazumu med Poljsko in Sovjeti, temelječim na nedotakljivosti in suverenosti poljske republike in da je to politiko podpiral in še v celoti podpira poljski narod«. Nota nadaljuje, »da je poljska vlada skrupulozno izpolnila prevzete obveznosti iz poljsko-sovjetskega sporazuma julija 1940 in decembra 1941. Nato odklanja Molotovljevo obtožbo, češ da je bila vlada Sikorskega »v sporazumu s Hitlerjem« ter pripominja, da je v svoji notji z dne

17. aprila leta vlada »Nemčiji kategorično osporavala pravico, zlorabljati tragedijo poljskih častnikov v svojo propagando« in da je od sovjetskega poslanika pri poljski vladi le zahtevala pojasnila sovjetske vlade o usodi deset tisoč poljskih častnikov. Izjava nato zahteva osvoboditev tisočev poljskih družin in vojakov ter častnikov, živčih v Sovjetski Rusiji, da bi se lahko priključili angleškim silam v Angliji in na Srednjem vzhodu, kakor tudi osvoboditev nešteti Poljakov, ki se nahajajo v sovjetskih koncentracijskih taboriščih. Končno si poljska vlada pridržuje pravico braniti pred svetom zadeve vseh svojih državljanov. Zahteva tudi, naj se nadalje dovoli pošiljanje podpor poljskim internirancem v Rusiji ter zaključuje, da ni nikdar zahtevala nikakega sovjetskega ozemlja, pač pa, da je »dolžnost vsake poljske vlade, braniti pravice Poljske in poljskih državljanov«.

Reuter poroča, da je bila ta nota sprejeta soglasno na izrednem zasedanju poljske »vlade« in da se preko tiska, po katerem naj pride tudi do sovjetske vlade, obrača na svet. Ameriški list »New York Herald Tribune« piše, da je ta spor le skromen del nešteti izredno zapletenih vprašanj, ki čakajo zaveznike po vojni v primeru zmage.

Spremembe v hrvatski vladi

Zagreb, 1. maja. AS. S Poglavitnikom dekretom je bil imenovan dr. Lovro Sušić za tajnika ustaškega gibanja namesto dr. Ljudevita Šolca, ki je postal član državnega sveta. Z drugim dekretom pa je bil imenovan dr. Josip Dumadžić za pravosodnega ministra.

270 ameriških letal sestreljenih

Lizbona, 1. maja. AS. Člani anglosaških vlad še vedno le postopoma objavljajo neugodne novice. Tako je izjavil severnoameriški vojni minister, da je severnoameriško letalstvo v tuniških bitkah od 29. marca do 24. aprila zgubilo 270 letal. Dodal je, da še ni nikakega znaka za poslabšanje močnega sovražnega odpora.

Dieckhoff izročil poverilnice generalu Francu

Madrid, 1. maja. AS. Novi nemški poslanik v Madridu Dieckhoff je včeraj izročil svoje poverilnice generalu Francu, ki ga je nato pridržal v daljšem pogovoru.

Ameriška nasilnost nad otokom Martinique

Stockholm, 1. maja. Uradna ameriška izjava potrjuje, da je podtajnik severnoameriškega zunanjega ministrstva Cordell Hull prekrtil vse dosežane sporazume s komisarjem na francoskem otoku Martinique admiralom Robertom in odpoiskal ameriškega konzula s tega otoka. Dejal je, da smatrajo Združene države admiralu Roberta po njegovem zadržanju za orodje osi. Znano je, da so Združene države zelo priiskale na admiralu Roberta in so otok celo blokirale, hotelo ga izstradati. Šest ali sedem mesecev nobena ladja ni pripeljala živl na ta otok. Admiral Robert je hotel ostati zvest vladi v Vichyju in je vztrajal. Ker se ni hotel vdati, je Washington pretrgal z njim vsake etike in upravičeno obetaja bojazan, da bodo Združene države napadle ta majhen otoček. (Piccolo.)

Švicarski list o pokolju v Katinu

Bern, 1. maja. AS. Švicarski list »Bund« piše v zadevi o pokoljem v Katinu in o vseh lažnih sovjetskih zatrilih, ki so z njim v zvezi, da bi se Sovjeti lahko otreli tega zločina, ako bi v krvi in mesu predstavili kakšni komisiji vse Poljake, ki so v seznamu pobitih. List nato ugotavlja, da sta Španija in Portugalska že spoznali, da je zanju boljševizem največja nevarnost. List zaključuje, da je boljševizem sovražnik vseh narodov.

Velikanske japonske priprave

Tokio, 1. maja. AS. Vodja tiskovnega urada pri japonskem glavnem stanu general Nakao Yahagi je imel govor o sedanjem vojaškem položaju v Aziji. Najprej je orisal potek bojev na raznih bojiščih od Aleutov do jugovzhodnega Pacifika, nato pa je naglasil, da se japonske sile pripravljajo za začetek velikih nastopov. Te priprave prekašajo vse dosedanje japonske priprave.

Odpor proti Rooseveltu

Buenos Aires, 1. maja. AS. Člani severnoameriškega kongresa so ustanovili odbor 33 članov za proučevanje poveljnih vprašanj. Smatrajo, da je ta dogodek v nasprotju z Rooseveltovimi načrti in da je izraz upanja za republikansko zmago pri prihodnjih volitvah. Ameriška javnost smatra, da se je treba pripraviti za notranjo preobnovo doma in ne se toliko zanimati za svetovne probleme.

Praznovanje druge obletnice Ljubljanske pokrajine

V ponedeljek, 3. maja, bo Ljubljanska pokrajina obhajala drugo obletnico Ljubljanske pokrajine ter bodo zato okrašena poslopja vseh državnih uradov z zastavami, prav tako je pa za župan, general Leon Rupnik, ukazal, da morajo biti vsa mestna poslopja okrašena s trobojnicami in mestnimi zastavami. Ljubljansko prebivalstvo naj brez izjeme posnema državne oblasti in urade ter mestno občino z okrasitvijo vseh domov z zastavami. Zastave naj vise samo od sončnega vzhoda do sončnega zahoda.

Proslave druge obletnice v šolah

Tiskovni odsek Visokega komisariata ob-

javlja: Na dan 3. maja, ob drugi obletnici ustanovitve in priključitve pokrajine, morajo imeti vsa poslopja in vsi javni uradi izobešene zastave. Na vseučilišču in v šolah vseh vrst bodo razlagali pomen kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 29, ki je podal posebno ureditev za Ljubljansko pokrajino, in sicer v skladu z navodili rektorja, odnosno drugih šolskih predstojnikov.

»Prima linea« št. 26

Ta številka prinaša vrsto člankov, izmed katerih je posebej treba opozoriti na uvodni članek o 3. maju. Slede članki »Nasilje«, »Italija in Hrvatska«, članek o filmih, nekaj kulturnih pregledov, več vojnih poročil ter poročil iz življenja fašijev na bojnih popriščih. Posebej je treba opozoriti tudi na članek »Modernost in katolicizem«, ki ga je napisal Marcello Taddei. Članek v glavnem preide v zahtevo, da mora Cerkev premagati samo sebe, in da če Cerkev neče sprejeti vase modernega napredka, kar naj bi dokazovala okrožnica Pija X. »Pascendi dominici gregie, bo šla italijanska miselna tradicija preko skolištine in tomistične Cerkve in se oklenila Preporoda, ki ima že svojo filozofijo, ki so z njo združena velika imena Vico, Rosmini, Gioberti.

Razdelitev kuriva za leto 1943-44

Pokrajinski svet korporacij je te dni dovršil dostavo nakaznic za kurivo za gospodinjstva za dobo od 1. aprila 1943 do 31. marca 1944. Gospodinjstva so po številu družinskih članov razdeljena v štiri skupine, ki so raznoobratno označene na sami nakaznici. Vsaka nakaznica vsebuje za vsak mesec poseben odrezek za premož in prav tako za drva, na katerem je natiskana količina, ki pripada dotičnemu gospodinjstvu. Za poletno dobo je nakazna samo kvota za kurivo za kuho, dočim je za zimsko dobo nakazna za vsak mesec obnem tudi kvota za ogrevanje stanovanja. Gospodinjstva opozarjamo, da je treba s kurivom štediti, ker ni računati, da bi se mogla kvota povečati ali pa dodeliti izjemoma kaka dodatna kvota, marveč morajo stranke gledati na to, da bodo z nakaznim kurivom brezpogojno izhajale do 31. marca 1944. Zato se posebno v letni dobi pripravijo uporaba samokuhalnikov ali patentnih brzo-parilnikov, da se čim več kuriva prištedi za zimsko dobo.

Drva in premož se lahko nabavi pri stalnem dobavitelju, dobijo pa se drva proti oddaji odrezkov lahko tudi direktno pri skladiščih ljubljanske mestne občine. Priporoča se, da si stranke nabavijo nakazno kurivo pravočasno in posebno izkoristijo suho poletno vreme, da pred jesenjo vletitjo potrebno kurivo, da ne bi bili zapadli odrezki neizkoriščen.

Gospodinjstva, katerim so bile po lanskeletnih prijavah stavljene zaloge kuriva z odločbami Pokrajinskega sveta korporacij pod zaporo, bodo prejela prihodnje dni nove odločbe, s katerim se jim oproščajo potrebne količine kuriva za potrošnjo od 1. aprila 1943 dalje. V kolikor blokiranje zaloge kuriva ne zadostujejo za kritje pripadajoče količine kuriva za dobo 1943-44, jim bodo izstavljene nove nakaznice, ki jih lahko od 10. maja naprej po vrstnem redu, ki bo objavljen v časopisu, dvignejo v pisarni Pokrajinskega sveta korporacij. Strankam, ki imajo vpeljan plin odnosno elektriko za kuho, je bila količina kuriva reducirana in ustrezno število odrezkov odstranjenih. Zadevne reklamacije se ne morejo vpoštevati. Podnajemnikom za poletno dobo do 1. oktobra ne pripada nakazilo kuriva. Izpremembe v stanju gospodinjstva se bodo mogle upoštevati šele pri prihodnjem nakazilu kuriva. Za poslovne prostore in pisarne za poletno dobo do 1. oktobra 1943 ne pripada nikako nakazilo kuriva. Kvota kuriva za ogrevanje poslovnih prostorov v teku zime 1943-1944 bodo pravočasno objavljene. Za gostiteljska podjetja se kvota kuriva za poletno dobo reducira samo na kuho po izkazanem številu gostov, ki prejemajo toplo hrano. Istotako bo zavodom, ki imajo lastne ekonomije, dodeljeno kurivo po številu izkazanih oseb, za katere se pripravljajo hrana.

Industrijskim podjetjem bo dodeljevano kurivo po stvarni potrebi za obratovanje v ugotovljenem obsegu. Vsa podjetja morajo voditi o porabi in prejemu kuriva predpisani register ter izvajati pri potrošnji skrajno štednjo.

Izrečno se opozarjajo vsi potrošniki, da se premož dodeljuje podjetjem in trgovcem, kakor dotekejo pošiljate iz premožgovnikov. Zaradi tega si nikdo ne more delati pravice, da se mu dodeli samo premož gotove vrste ali gotovega izvora, marveč dobi vsak ono vrsto, ki je slučajno razpoložljiva.

Vremenska napoved za 2. maj (nedelja): po deževju ki bo v glavnem ponoči, nagla razjasnitev in vetrovno, hladno. Za 3. maj (ponedeljek): zjutraj megla ali oblačno, nato pa lepo.

DALE CARNEGIE

Kako si pridobiš prijateljev

Ambiciozni ste in ambicioznost v pravnih mejah lahko doseže mnogo več dobrega kot slabega. Bojim se pa, da ste, zanašajoč se samo na svojo ambicioznost, za časa poveljstva generala Burnside slednjega spravili v hude neprilike ter tako povzročili veliko gorja deželi, hkrati pa razžalili Vašega hrabrega in junaškega sobojnika.

Sporočeno mi je bilo in vse me sili k temu, da to verjamem, da ste pred nedavnim izjavili, da naša vojska in vlada potrebuje diktatorja. Nisem Vam zaradi tega poveril poveljstva nad armado, pač pa ravno nasprotno.

Samo tisti generali, ki dosežejo velike uspehe na bojnem polju, morejo kdaj postati diktatorji. Zato je vse, kar zahtevam v tem trenutku od Vas, samo uspeh na polju slave, o diktaturi bomo pa govorili pozneje.

Vlada Vas bo podprla po vseh svojih močeh, kakor je vedno podpirala vse poveljnike. Bojim pa se zelo, da se prav tisti duh, ki ste ga Vi vzgajili v vojakih — kritizirati svojega poveljnika in ne se zanesati nanj — more obrniti proti Vam. Pomagal Vam bom, kolikor je v mojih očeh, da pomirimo to nevarno razpoloženje.

Niti Vi niti Napoleon, če bi bil še živ, ne boste uspeli, da bi dosegli kaj uspehov pri vojski, ki je uničena zaradi take miselnosti in nepokorščine. Ne bodite prenageli in nepremišljeni; bodite energični in odločni, pojdite hrabro naprej in privedite nas do zmage.

Ti, ki to bereš, nisi ne Coolidge ne McKinley ne Lincoln. Gotovo pa hočeš vedeti, ali se ta sistem obnese tudi na poslovnem področju ter v vsakdanjem življenju. Poglejmo na primer slučaj gospoda Gawa iz Filadelfije, ki je čisto preprost človek kakor vi ali jaz.

Družba gospoda Gawa je gradila veliko uradno poslopje v Filadelfiji ter ga je morala končati do določenega časa. Vse je šlo v najboljšem redu in stavba je bila že skoraj končana, ko je nenadoma podjetje, ki je olupševalo hišo z bronastimi okraški, izjavilo, da ne more končati svojega dela do tistega časa. Kako! Zaradi trme enega samega človeka bi se naj delo ustavilo in podjetje naj bi zaradi tega trpelo veliko izgubo, ker ne bi moglo končati v dogovorjenem roku?

Sledili so ogorčeni telefonski razgovori, debate, prekerkanja, protesti, pa vse zaman.

Tedaj je gospod Gaw šel sam v New-York ter naskočil leva v njegovem lastnem brlogu.

»Ali veste to? Nihče v celotnem Brooklynu se ne imenuje tako kakor vlt je bilo prvo, kar je rekel gospod Gaw, ko je vstopil v pisarno predsednika.

Predsednik je bil nad tem zelo iznenaden. Do sedaj tega še ni vedel.

»Ko sem to jutro stopil z vlaka,« nadaljuje gospod Gaw, »sem pregledal telefonski imenik, da bi našel vaše ime in nisem našel nobenega drugega takega imena.«

»Moje ime ni navadno ime,« pripomni predsednik zadovoljen in ves porosen. »Moja družina izhaja iz Holandije. Naselila se je v New-Yorku že pred dvema stoletjema.« In tako govori dalje še nekaj minut o svoji družini in o svojih prednikih. Nato mu gospod Gaw razkošno čestita nad tako sijajno tovarno: res ni videl še nikoli tako krasnega in tako dobro urejenega podjetja. »Vse svoje življenje sem se trudil, da bi jo čimbolj uredil in izboljšal. Ali jo hočete videti?« vpraša predsednik.

GOSPODARSTVO

Maksimalni cenik št. 8

(Na drobno v oklepajih)

Česen novi lir 4.25 (5.05), beluš 9.— (11.—), karfiola 2.80 (3.35), korenje očiščeno 3.— (3.60), čebula zgodnja 2.90 (3.45), kopre 2.20 (2.55), solata vseh vrst 3.15 (3.70), špinaca 2.85 (3.35), zelena 3.80 (4.55), marelice suhe 45.35 (58.15), pomaranče la (Moro—Tarocco) 8.35 (9.35), pomaranče la 7.35 (8.35), limone la (15 cm obsega) 4.05 (4.80), komad 0.50, orehi Sorrento 26.— (30.—), orehi navadni 21.50 (25.—), suhe češplje, domače 20.— (23.80).

Preskrba s škrobom. Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je odredil, da se počeni z dnem 1. maja preneha svobodna prodaja škroba po trgovcih, ker bo ves škrob razdeljevan samo industriji in trgovini. Trgovci bodo mogli prodajati škrob, ki ga imajo, samo proti posebnemu nakazilu Pokrajinskega korporacijskega sveta.

Povišanje uvozne in izvozne pristojbine v Krajevini. Rimski Uradni list prinaša Kr. dekret, zakon z dne 15. aprila t. l., s katerim se zviša pristojbina za uvozne licence na 5% vrednosti. Nadalje je vpeljana posebna pristojbina na blago, katerega izvoz je vezan na dovoljenje ali licenco razen za nekatere vrste blaga kmetijskega izvora. Ta pristojbina znaša 2% od vrednosti blaga. Za blago tekstilnega izvora iz bombaža, volne in umetne svile — znaša pristojbina 4%, za oblačilo, perilo in slično pa 5%.

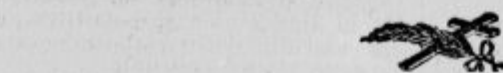
Zaplenjeno premoženje partizanov

Zaplenjeno je bilo premoženje z vsemi običajnimi zakonitimi posledicami sledečim partizanom:

Kačarju Josipu, roj. 4. II. 1897 v Sp. Kašlju, biv. v Zalogu.

Končarju Jakobu, roj. 1. maja 1908 v Jaršah in bivajočemu v Zalogu.

Taufnerju Ignaciju, roj. 26. XII. 1912 v Zalogu in prav tam bivajočemu.

Potrti od žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je danes za vedno zapustila po težki bolezni, previdena s tolažili svete vere, naša nadvse ljubljena, zlata mamica, stara mama, teta in svakinja, gospa

Ivana Meden roj. Prevec

posestnica

Blago pokojnice bomo spremili k večnemu počitku v ponedeljek, dne 3. maja, ob 4 popoldne iz pred hiše žalosti, Ravnikarjeva ulica 11, na pokopališču k Sv. Križu. Pokojnico priporočamo v tople molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 1. maja 1943.

Zalujoči: Ivan, Viktor, Mirko, sinovi; Mimi por. Baraga, hčerka - in ostalo sorodstvo.

Poslanica škofa Rožmana za letošnji majnik

»Če odstranimo poštenje in vero, nastane v življenju nered in zmeda«

Letošnji majnik je za vsa naša škofija prav posebne važnosti, saj imamo namen, da se ob koncu smarnic, 30. maja, vse župnije in vsa škofija posvetijo brezmadežnemu Srcu Marijiniemu. Ves maj pa hočemo uporabiti za temeljito pripravo na to pomembno in sveto dejanje.

Sv. oče, papež Pij XII., kakor vsako leto, je tudi letos izdal topel poziv, naj v maju še posebej goreče molimo k Mariji Kraljici miru, za mir. Tako v glavnem piše sv. oče:

»Vsako leto smo povabili vse kristjane, zlasti še nedolžne otroke, da naj začno sveto molitveno tekmo in neprenehoma prosijo presveto Devico, da nam milostljivo izprosi od Boga vsem tako zaželeni mir. In čeprav se ni končan pogubonosni boj, ki ne uničuje samo armade, ampak zaliva tudi miroljubna mesta z bratsko krvjo, ne smemo zato postati malodušni in prenehati s pobožnimi molitvami; nasprotno, čim bolj iz dneva v dan narašča število strašnih nesreč, čim bolj vzplapolava pri mnogih silno sovraštvo, tem bolj se moramo z molitvijo in pokoro zatekati k Bogu, ki edini more vliči luč krščanske ljubezni v sovraštva polna srca in pomiriti besneče viharje ter vse narode pripeljati nazaj k medsebojni slogi.

Pa ni zadosti, da si z molitvijo pridobimo naklonjenost božjo; ni zadosti, da ponižno kličemo Jezusovo in našo Mater kot pomočnico in zavetnico; še nekaj drugega zahteva od nas najstrašnejši in dolgotrajni pokol, ki se zdi, da pretresa same temelje človeške družbe in grozi s končnim uničenjem celokupnemu občestvu narodov.

Predvsem morajo vsi premisliti in spoznati, da je takšna vojska, ki se zdi, da je največja, kar svet stoji, končno le prezalužena kazen žaljene božje pravice. Prepogosto namreč v tem našem času vidimo, kako se človeški razum ošabno ponaša s svojimi zmoglostmi in odreda Bogu dolžno pokorščino; in zato ljudje zanemarjajo najsvetejšo dolžnost od Boga ali jih naravnost prezirajo; zavračajo zapovedi evangeljske modrosti, češ da so se preživele in ne odgovarjajo več sedanjemu naprednemu času; prizadevajo si končno le za to, da bi jim bilo sedanje minljivo življenje polno vsega ugodja, bogastva in naslada, na večno življenje pa pozabljajo. Toda če zavračajo najvišji in večni razum Boga, ki zapoveduje in prepoveduje, kateri drug razum bi mogel uravnati privatno in javno naravnost? Kdo drug bi mogel dati človeški družbi trdna in nemajna načela? Nihče. Kajti če odstranimo poštenje in vero, nastane v življenju nered in velika zmeda« (Cicero).

Ce smo torej zašli, se je treba vrniti na pravo pot. Če je videz lažnanostni privabil in omračil mnoge duše, moramo temo zmote pregnati z lučjo resnice. Če so torej prenekatere v prevleklj brigi za pozemske stvari zanemarili najsvetejšo dolžnost do krščanskih krepsti in češčenja božjega, se morajo sedaj poglobljati in vse sile posvetiti temu, da dosežejo boljše dobrine, ki se nanašajo na večno življenje. To je nekaka vsem skupna sveta križarska vojska, ki gre za tem, da spravi vso privatno in javno naravnost v sklad z zapovedmi Jezusa Kristusa, ki naj se v vsakdanjem življenju čim vestneje izpopolnjujejo. Za to naj si prizadevajo vsi, ki jim je pri srcu ne le njih osebni blagor, ampak tudi to, da bi se mir in blagostanje že vendar enkrat nasmehnila človeški družbi. Če se bo vsak, kolikor je v njegovi moči, trudil za to, bodo brez dvoma bolj gotovo uslišane molitve, s katerimi se bo obračal na Boga in na njegovo presveto Mater.

S temi zveličavnimi nameni naj v mesecu maju, ki je na poseben način posvečen Materi božji, vsi prihajajo pred njen oltar; in naj ji ne prinašajo v dar samo poljskega in vrtnega cvetja, ne samo svojih molitev in prošnja, ampak tudi sklepe, da se bodo poglobljali in popolneje živeli, kar bo božjemu Odršeniku najbolj všeč in njegovi vzvišeni Materi najdražje.

Minulega meseca oktobra smo izročili in posvetili brezmadežnemu Srcu presvete Device sveto Cerkev, skrivnostno telo Kristusovo, ranjeno s tolikimi ranami, in prav tako vesoljni svet, za-

žgan v sovraštvo, razklan v sporih, plačujoč kazen za lastno zlobo. In v največjo tolažbo našega očetovskega srca smo zvedeli, da so ta akt posvečenja skoraj povsod ponovili škofje, duhovniki in množice krščanskega ljudstva. In če so se skoraj vsi kristjani prostovoljno posvetili Marijinemu brezmadežnemu Srcu, potem se morajo tudi radovaljno in dejansko ravnati po njem, če res želijo, da bo njihove molitve Mati božja do brotljivo sprejela. Tako bodo, skrbno in sveto pripravljene, ne samo otroci v blesku, v nedolžnosti in milosti, ampak vsi kristjani, v mesecu maju s ponižnimi pogostimi prošnjami, od nebeske Matere izprošili, da bo v človeških srcih ugasnilo sovraštvo in zmoglovalno zakraljevala bratska ljubezen; da bodo na mesto napak stopile kreposti, na mesto orožja pravica, na mesto nebrzdane krutosti trezen razum; da se končno vendar enkrat pomirijo viharji strašne nevihte in se vsi narodi povrnejo k miru, slogi, h Kristusu, ki edini more postaviti trdne temelje civilni družbi, ker njegov vzvišeni nauk ne more varati in ima samo on »besede večnega življenja« (Jan 6, 69).

Tako nas vabi sv. oče, radi se mu bomo odzvali, saj z njim vred vse svoje zaupanje stavimo v skupno molitev k Mariji, božji in naši Materi.

Molitvi pa bomo pridružili pokoro, za katero

je toliko priložnosti kot še nikoli. V soboto, dne 29. maja, dan pred posvetitvijo, bomo obhajali poseben spokorni in spravi dan. Zelo priporočam in prosim vse, da z vso resnostjo in z veselo pripravljenostjo izvršijo, kar je in še bo za ta dan priporočeno. Ta dan naj bo v resnici spravi dan, ko bomo vsi, ki resno mislimo na pravo rešitev našega ljudstva za čas in večnost, položili pred pravičnega Boga svoj, četudi majhen dar prostovoljnega premagovanja v zadovoljenju za vse žalitve, s katerimi se med nami žali dobri Bog. Bogu najljubša žrtev bo, če v svojih srcih zatremo vsako mržnjo in sovraštvo in si med seboj odpustimo. K tej notranji žrtvi, ki jo božja zapoved terja, dodajamo ta dan še kakšne zunanje odpovedi na stvari, ki so nam ljube ali katere uživati smo se navadili. Ni to prav velika žrtev — odpoved za en dan samo — a veljava njena je odvisna od naše dobre volje, s katero Bogu svoj darček poklonimo.

Tekmujmo v molitvi in pokori v mesecu maju. To bo sveta tekma, ki bo imela velikauski pomen za vso škofijo.

Prepričan sem, da nam Marija, srednica vseh milosti, za mesec maj pripravlja izredno velike milosti. Podelila nam jih bo v najbogatejši meri, če bomo po svoji človeški moči svoje duše pripravili z iskrenim spreobrnjenjem, z molitvijo in pokoro. Storitmo torej mi svoje, potem bo Marija svoje prav gotovo storila.

Dne 30. aprila 1943.

† Gregorij Rožman,
škof.

Družinski izleti v prosto pomladno naravo

Ljubljana, 1. maja.

Ko smo bili še tako mladi, da so nas vezale različne družinske dolžnosti, smo se najbolj jezili nad nedeljskimi izleti celokupne družine v prosto naravo. Danes smo prišli do epoznanja, da smo takrat zelo veliko grešili, ker nam je bila vsaka druga nedeljska zabava lepša in mikavnejša kakor pa suhoparni družinski epredhod. Zdelo se nam je, da je to čisto navadno mučenje nas mladih s strani staršev, ki imajo neko posebno zadoščanje, če lahko peljejo vso družino na ogled. Končno smo imeli za spoznanje prav, kajti v marsikateri družini nas je bilo veliko in vsi člani zbrani skupaj smo bili nekaki razslavljeni predmeti, češ, pogledjte nas: toliko nas je in takšni smo — pa recite, če nismo postavili fantje in brhka dekleta!

Prepričan sem, da še danes starši prihajajo na dan s prav takšnimi stavki in besedami, kakršne so rabili svoje čase, če so nas hoteli pregovoriti, da smo šli z njimi. Vem, da ta ali oni očka ali mamica moledujeta: »Ves teden garam in nimam toliko časa, da bi šel na kratek sprehod, zato bi bilo prav, če bi šli danes, ko je tako lepo vreme. Saj bomo kmalu nazaj.« In ko se nadebudni naraščaj zmrduje, zavzame dosedanje moledovanje ostrejši ton: »Kaj se pa to pravi? Ali se tako starše uboga? — Če sem rekel, da bomo šli, gremo in konec besed! Vi imate ves teden čas, da se potepate okrog brez mojega nadzorstva, v nedeljo pa bo veljala moja:

Andreju Zemliču na prerani grob

Vedno ljubezniv in mil se nam še po smrti naš dragi Andrej smehljaja. Odšel je od nas kar mimogrede, kakor da bi nam govoril: »Nikar si nič ne prizadevajte, saj ni vredno truda!« Tak je bil vedno v življenju. Skromen, vajen na siromaštvo, z vsem zadovoljen, fant, ki ga je vsaka malenkost navdala z otroškim veseljem, vsaka še tako majhna usluga vzbudila globok čut hvalečnosti. Njegov pogreb ki so se ga udeležili številni prijatelji iz študentskih vrst ter drugi znanci, je bil nekak simbol njegovega življenja: nalive, neprijazno vreme, mraz. Tudi njegova zadnja pot je bila taka, kakršna je bilo celo življenje: mrzel dež, ki mu je s svojo vlago segel v življenjsko jedro in ga položil v prerani grob. Njegova mati daleč tam v Slovenski Krajini pleve morda zdaj na prostranih obmurskih poljih in še ne ve za Andrejevo smrt. Saj niti tega ni vedela, da ji je sin oslepel! Prijatelj ji tega niso sporočili, da bi ji prihranili to žalost. Toda Andrej je svojo nesrečo prenašal zelo potrpečljivo in vdanosti. Hude muke in bolečine, ki so nastopile ne dolgo po operaciji je prenašal naravnost junaško. Res je še do zadnjega upal, da bo kdaj še spregledal, toda nikoli se ni pritoževal nad svojim trpljenjem, in kakor že prej v življenju, se tudi zdaj radoval nad vsako malenkostjo in vsako uslugo, ki mu jo je kdo storil.

Ob njegovem preranem grobu žaluje mnogo prijateljev, še bolj pa bodo žalovali njegovi domači, ki so nanj polagali toliko upanje. Počivaj v miru, dragi Andrej! Tvoje oči so se zdaj gotovo odprle in brez dvoma vidijo lepše stvari, kot si jih mogel zreti na revni zemlji ob vsem svojem siromaštvu.

gremole! Zdaj je weak ugovor odveč in najbolje je, kar hitro iti, da staršev še bolj ne razjeze. Med potjo se bodo itak unesli; morda bomo še kam zavili in prišli še do časa domov, da bomo lahko pogledali na promenado, kjer nas čaka lepa družba tovarišev in tovarišice. Tukaj smo doma in nobena pot ni predolga... si misli naraščaj.

Ce bi iskali vzrokov temu nasprotovanju družinskih izletov, bi jih najbrž kaj lahko našli: slehernemu od sinov in hčera se zdi, da ga imajo doma pod »copatoc« in da mora ubogati starše na prvi žvižg ali namig. To pa je zoper čast in osebni ponos že priznanega osvajača, kajti najhuje je pred tovariši dokazovati, da ga doma ne drže tako strogo, kakor se zdi na prvi pogled. Dalje pa tudi zelo mučno vpliva na mlade viden, da gre pri takem sprehodu za neke vrste razstavo ali brezobvezen ogled. Najmlajši tega itak ne opazijo; če pa je v družini že hčerkica, ki bo v kratkem začela brenčati in se bodo fantje ozirali za njo, če je v tej lepi skupnosti fant, ki je ganil že nekaj ere, potem je nekaj drugega: položaj postane vse bolj zamotan in na dnu bi neke našli skrit ponos in prijetno zavest staršev: »So pa že taki, da jih je prijetno pogledati!« Nedvomno so že starši sami precej mislili na to, kdo bi bil najbolj primeren in katera bi najbolj spadala v družinsko skupnost, kar je čisto razumljivo. Kdo bi jim vendar to zameril? Tako je bilo, je in bo in nič na svetu ne bo tega spremenilo.

Gledam take družinice in družine ob nedeljah in ne morem si kaj, če se mi vedno vsiljuje take in podobne misli. Morda sem pokvarjen, morda hudoben ali pa namenoma vse narobe razlagam. Morda... A vesel sem, ko vidim, da je še vedno dovolj dobro vzgojenih sinov in hčera, ki vestno izpolnjujejo svojo nedeljsko popoldansko dolžnost. Dovolite mi, da se zdaj postavim za varuha našega družinskega življenja in propagatorja njegovega izboljšanja, in dovolite mi še, da zapisem, da bi želel, da bi se število takih družin, ki na skupnost res nekaj dajo, povečalo.

Zdaj pa vas prosim, da niste hudobni in da si teh besed ne razlagate napačno: nikakih sebičnih namenov ne gojim pri tem, niti me prvi dan maja še ni prevzel, pač pa res samo v skrb za izboljšanje in zopetni povratek k družini gorim, ker vidim, kam nas je razbito družinsko življenje pripeljalo.

Odločna beseda staršev in dobro vzgojeni naraščaj se bosta združili v prijetno skladnost in tako bomo doživeli prerod družine v njenem zunanjem življenju. Mladi pa naj se zavedajo, da promenada tudi ni vse, ampak da je le malenkosten približek v sicer enoličnem življenju. Njeno vsakdanje uživanje pa več škoduje kot koristi.

Terjatve v tekočih računih pri Poštni hranilnici

Ponovno opozarjamo vse lastnike čekovnih računov pri bivši Poštni hranilnici in vseh njenih podružnicah, tudi ljubljanski, da morajo prijaviti do 17. maja t. l. svoje terjatve, ki so obstojale na dan 15. aprila 1941. Poštni hranilnici v Ljubljani. Vse prijave morajo biti vložene potom občin, kjer imajo lastniki svoj sedež ali domicil in mora

Gibalo komunizma

Najgloblji razlog komunizma in njegovega delovanja tiči v nebrzdanem gonu po materialnem uživanju. Ze geslo komunizma samega, da hoče namreč na zemlji doseči tisti raj, kot ga krščanstvo obeta v onostranstvu, pove, da je njega glavno gibalo materialno uživanje, ki si go komunisti obetajo od bodočega ustroja komunistične družbe. Materializem je torej resnična in glavna osnova komunističnega pokreta.

Prav za prav je človek upravičen, da stremi po blagostanju. Tega mu ne prepovedujejo nobene pravne ali verske norme. Krščanstvo samo nikakor ne brani človeku, da si ne bi čim udobneje uredil življenja. Nasprotno! Znano je, da Cerkev sama, čeprav to ni njena naloga, rada pomaga zlasti na znanstvenem področju, da dosežejo ljudje čim večji napredek in s tem tudi čim večje blagostanje. Krščanska filozofija sama pa je izoblikovala ono znano načelo, da nihče ni dolžan neudobno živeti, to se pravi, da je vsakdo upravičen, stremeti po izboljšanju svojih materialnih razmer. A to še ni materializem! Materializem bi bil, če bi gon po uživanju in po dobičku zadušil vse druge, pravne in verske ozire, ter brezobzirno stremel po samozadostitvi.

In tak materializem je osnovno gibalo komunizma. Oddod nam je razumljivo, zakaj se nabirajo komunistične vrste skoraj predvsem iz meščanskih ali malomeščanskih krogov, ne pa toliko iz bajtarskega ali nižje delavskega življa. Materialistična miselnost je namreč najbolj razvita prav med nekaterimi meščanskimi in malomeščanskimi krogi. Tukaj je gon po uživanju in po dobičku prerastel vsak drug ozir. Vse mu je dobro, kar služi njegovi zadostitvi. Zato nič čudnega, če se med komunističnimi vrstami znajde bogatin, ki bi v primeru komunistične zmage bil razlačen ali celo »likvidiran«. V komunizmu vidi namreč večjo možnost uživanja ter izživljanja svojih nagonov, zato rajši pusti svoje bogastvo in svoj položaj, da bi tem bolj užival. Tudi je razumljivo, da se pripadniki višje inteligentne plasti oddajo ter gre med komunistične vrste prav iz istih razlogov. Vse tako imenovani slovenski kulturni boljševizem izhaja ne morda iz kakih idealnih korenin, temveč ga žene v to smer gon po materialnem uživanju. Oddod tista penetracija komunizma v dobro situirane kroge, kar nekatere spravlja v tako začudenje. Vse toliko razviti idealizem salonskih komunistov je torej le bela prebarvan materializem v najbolj surovi obliki.

Ali more biti tak materializem učinkovit nagib, ki priganja pristase komunizma k tveganju in drznim dejanjem? Brez dvoma. Vedno bo resničen tisti izrek, da so sinovi tega sveta, to je ljudje, ki si prizadevajo za svetne dobrine, razumejši od sinov luči, to je od ljudi, ki se bore za nadvlado duha nad snovjo. Ali so vedno razumejši? Velikokrat. Duh je vedno močnejši od snovi, le človek je preslaboten, da bi mogel duha dostojno nositi. Nekaj podobnega je pred stoletji izrekel moč, ki se je boril sredi največjega rimskega materializma v znamenju gesla: meso se bori proti duhu, duh pa proti mesu. Bil je to apostol poganov sv. Pavel, ki je žalosten priznal, da nosi zaklad v krhki lončeni posodi. In to velja za vse čase. Duh je močnejši od snovi, ljudje pa, ki se bore za pravico duha, so šibke in krhke lončene posode, ki kmalu omagajo pred snovjo in se ji podrejo. Zato je prav za prav odvisno od katoličana samega, da ovzre izrek o premoči snovi in njenih pripadnikov ter dokaže, da so sinovi luči vendarle močnejši od sinov tega sveta.

Tu pa stopa z vso silo na dan aksiom, da more uspešno borbo proti materializmu izvajati samo duh, ne pa snov. Materializem bo mogla premagati velika duhovna izčiščenost. Ni s tem rečeno, da se ne bi smel klin spodbiti s klinom, sila s silo. Reči hočemo le, da mora biti ta sila, ki je tudi lahko fizična, v službi duha. Tu se nala velika naloga katoličana, da se proti materializmu komunizma bore res iz nesebičnih duhovnih nagibov. Kristjan, ki bi se proti komunizmu ali na splošno proti vsakemu materializmu boril z vidika materialnih koristi, je prav za prav zavzeznik materializma, saj materializem končno ni izključno navezan na to ali ono obliko. Res so sicer zgodi velikokrat, da se snov bori s snovjo, toda izid te borbe je vedno — snoven. Le učinkovita borba duha s snovjo privede do duhovne zmage nad materijo, ki je najmočnejše gibalo sodobnega komunizma.

občina na prijavah potrditi, da imajo lastniki sedež ali domicil v ljubljanski pokrajini.

Končno je treba še posebej opozoriti lastnike, oz. upnike za take terjatve, da morajo prijavo brezpogojno izvršiti, drugače je smatrati, da terjatve zapade, tega namreč v slovenskem besedilu razglasa sekvestra, ki je bil objavljen v Službenem listu, ni.

Združitev nemških gospodarskih listov. Od 1. maja dalje bodo trije nemški gospodarski časopisi »Nemško gospodarstvo«, »Nemški narodni gospodar« in »Gospodarska služba« v Hamburgu združeni v en list pod naslovom »Nemško narodno gospodarstvo« za ves čas trajanja vojne.

KULTURNI OBZORNIK

Jože Dular: Ljudje ob Krki

Mladi pesnik in pripovednik Jože Dular ni v naši javnosti več neznan. Ne samo, da je bil mnogovidni sodružnik naših revij kakor Doma in sveta, Mladice, Kresa, raznih Kolarjev itd., temveč je leta 1941 izdal tudi že svojo prvo knjigo, zbirko pesmi Zveste menjava, ki so ga pokazale kot dobrega pesnika močnih občutij in razpoloženj. Na zadnjem recitacijskem dnevu v Ljudski knjižnici je z novimi pesmimi, ki bodo izšle v prihodnjem Domu in svetu, naravnost zajel poslušalce s svojim mirnim in globokim liricnim izrazom. — Ljudje ob Krki, ki so zdaj izšli v slovenčev knjižnici kot pomembna petdeseta knjiga v zbirki, pa je njegova prva zbirka pripovednih stvari, črtic in novel, kakor so bile vse že prej objavljene v omenjenih revijah in zbornikih. Z njo se predstavlja po Jožetu Krivcu v tej založbi že drugi slovenski pripovednik, o katerem smo prebrčani, da bo tej prvi pripovedni knjigi dodal še marsikakšno večje delo, predvsem še, ko je prav v zadnjem Domu in svetu že objavil poglavje iz novega romana Krka umira, za katerega je dosedanje delo samo priprava. In kot tako pripravo moramo vzeti to zbirko začetnih novel.

Ce je Krivec opisoval dom med goricami, to je gorice in razmere v tistih majhnih kočah in domkih v Haložah z velikim poudarkom na socialni plati, je snov Dularjevimi črticami ljudje ob Krki, to je zgodbe posameznih dolenskih oseb. Zato v teh črticah še ne zapleta

dejanj in zgodb na široko, temveč vzame ponajvečkrat samo eno osebo ter jo tudi stilistično tako obdela, da je videti skoraj kot monolog, to je — da vse dejanje odseva samo iz kretanj in reagiranj ene same osebe, ki je kot prizma, skozi katero vidimo obdajajočo ga svet. To občutimo pri Zankarju, Petrovu, Vinogradu, Ovnu in tudi še pri Lesenem petelinu. Tako opisovanje je ni objektivno ustvarjanje širokega toka življenja, to so — študije za večje delo, poizkusi, zajeti najprej psihološko postavlo enega človeka, da ga pozneje postavši v družbo drugih, prav tako živih in nazornih. In Dular se že razvija tudi v teh črticah iz kroga opisovanj doživljanja ene same osebe v življenje dolenskih vasi, ki se mu že kaže v širokih obrisih. To je samo splošen vtis te zbirke.

Obstoji pa iz 12 črtic ter ene novele (Zemlja in ljubezen, ki je izhajala svoj čas kot uvodna povest v fantovskem »Kresu«). In v teh črticah so pisane vse v lahkem slogu, večkrat lepo lirčno poantiranem, sicer pa precej v maniri Milčinskega in tudi Preglja, dveh slovenskih pisateljev, ki sta po mojem mnenju najbolj vplivala na Dularja in ki sta mu najbolj sorodna. Med temi črticami bi skoraj dal prvenstvo kratkemu portretu starega učitelja Franceta Ovna, ki odhaja v pokoj (Franc OVEN odhaja), potem pa Vinogradu, tej tragiki starega viničarja, ki mu toč pobije delo dvajsetih let. Nadalje so tu močne črtice Leseni petelin, Krača svetega Antona, Sulec, ki je naravnost zasnetek novega poglavja v romanu Krka umira, kakor ga je priobčil v zadnjem Domu in svetu. Tu je usoda ruskega begunca Petrova, ki utone v Krki, finžgarsko zamišljena zgodba ob Posmrtninskem zavarovanju. Tatovi, Zankar, Zganje... same krajše stvari, v katerih kaže Dular

usodo ljudi, podvrženih tej ali oni strasti ter vplivajo tudi vzgojno na bralca, da, naravnost poučno (Zganje). So pa vse te zgodbe — pesimistične, kakor bi na prvi pogled ne pričakovali od Dularja, ki kaže velik smisel za sočnost in humor ter karikaturu. Optimistični sta samo Osojnik je zadihal in — novela Zemlja in ljubezen, ki bo gotovo žela mnogo odobravanja med bralci, davi je pisana zelo po obrazcih večerniških povestic in kaže, da je Dular dober ljudski pisatelj in da je zrasel iz duha našega zdravega podeželja.

Jože Dular zori v izrazitega pripovednika naše Dolenske, Dolenskejske z goricami, zato seveda s pijanci in tatovi vina, pa tudi divjimi lovci: zankarji na zajce in na ribe, potem jahači na konjskih tekmah v St. Jerneju ali sejmarji v Novem mestu; predvsem pa je pesnik Krke, njenih mlinov in voda z ribami in barvnimi spremenjavami. Ta njegova zbirka je tako prijetno domaća, da jo človek rad bere in uživa. Njegov slog je lahak in poln, njegov izraz klen in naraven, le še preveč se izgublja v opisanih »samogovori« svojih junakov, do čim vidimo, da zna svoje osebe tudi zaplesti v dramatične konflikte. Njegov realizem in nagajanje v karikaturu in humor pa napovedujejo, da se register njegovih motivov in izrazov širi ter da ima pred sabo še lep razvoj. Kolikor lahko sodimo, bo roman Krka umira pokazal v tej že novi luči razvoja, ko je svoje pripovedne oblike znal povezati tudi z liricnimi razpoloženji pokrajinskih »zvestih« menjav. Z njim nam bo dal tekst, v katerem bo zaživel dolenski vas ob Krki, ne samo nekateri iz celote vzeti ljudje in in tipi. Teh ljudi ob Krki pa smo veselili kot dobre nove slovenske knjige mladega in dobrega pripovedovalca, katerega

razvoj bo odslej treba imeti v vidu, kajti kot pesnik in kot pripovednik je močno zastavil svoj korak, ki ga lahko pripelje še visoko med slovenske pripovednike.

Ob tej prvi knjigi mu je napisal tople in pravične napotne besede njegov rojak in vrstnik pesnik Severin Salj. — td.

Nove knjige

Po veliki noči je izšlo nekaj novih knjig, med njimi omenjamo na prvem mestu izdaje naše Akademije znanosti in umetnosti. Filozofsko filološko historični razred je v zbirki Dela, kot 4. zvezek izdal obširno (str. 400) študijo o izvoru, razvoju in razkroju narodne balade Lepa Vida, kakor jo je spisal dr. Ivan Grafenauer. O njej bomo še posebej poročali, kakor tudi o drugih knjigah. — Založba Mohorjeva družba je v zbirki Cvetje iz domaćih in tujih logov v seriji Slovensko slovo izdala dva zvezka (17. in 18.) in sicer Zivalske podobe Franca Erjavca (uredil Janez Logar) in Slomškovo učivo Blaže in Nežica, v izboru in ureditvi dr. Vinka Brumna. — Nova založba je izdala v lepi opremi knjigo dr. Andreja Gosarja: Eden je Gospod, misli o božjem kraljestvu na zemlji. Knjiga, ki obsega 172 strani, ima tudi škofijski impri-matur. — V slovenčev knjižnici je izšla zbirka novel mladega pripovednika Jožeta Dularja: Ljudje ob Krki z ilustracijami Lofzeta Perka. — Tiskovna zadruga je izdala otroške pesmi Mare Tavčarjeve Biba v opremi inž. arh. Otona Gasparja (izvirni lesorezi). Knjiga je izšla tudi v bibliofitski izdaji. — Salezijske knjižnice pa so izšle v dveh knjižnicah: prva vsebuje Pastirski list našega škola, druga pa lep setaveč župnika Filipiča o Marijinem Srcu, kar naj pripomore k širitvi pobožnosti, določene za letošnji maj.

Drobne novice

Današnji številki našega lista so priložene položnice. Vljudno prosimo cenjene naročnike, da se jih blagovolijo čimprej poslužiti.

Koledar

Nedelja, 2. velikega travna: Bela nedelja; Atanazij, škof in cerkveni učenik; Eva, sveta žena in mučenica.

Ponedeljek, 3. velikega travna: Najdba sv. Križa; Aleksander I., papež in mučenec.

Torek, 4. velikega travna: Florijan, mučenec; Monika, vdova; Gotthard, škof.

Luna sorcemba: 4. velikega travna: mlaj ob 10.43. Herschel napoveduje oblačno in deževno vreme.

Zgodovinski paberki

2. velikega travna:

I. 1335. Je podelil rimsko-nemški cesar Ludvig Habsburžanoma Albrehtu in Otonu v fevd Koroško. Ravno dva meseca kasneje je vojvoda Oton, kot prvi iz nove dinastije, sprejel po starodavnem običaju na Gosposvetskem polju deželo v svojo posest. Nato je odšel na Kranjsko, ki ga je splošno priznala za svojega deželnega gospoda. S tem je zaključena tretja etapa habsburškega osvajanja slovenske zemlje in preko nje prodiranja proti morju. Prva jih je privedla leta 1282, do dejanske oblasti nad štajerskim Podravjem, druga jim je leta 1311. naklonila Savinsko dolino, tretja je po smrti goriško-tirolskega grofa Henrika leta 1335. postavila habsburške mejnike še na kraške prehode. Habsburžani postavljajo tako bližnji sosedje oglejskemu patrijarhu in goriškemu grofu. Z obema je prišlo že l. 1335. do ožjih zvez. Oglejski patrijarh Bertrand je v pogodbi z novimi gospodari Kranjske skušal zagotoviti svojo kraljsko posest, ki so jo mogočini vazali hoteli razdeliti in razdeliti v lastno korist. Goriški grofje pa obljubijo, da bodo podpirali interese Habsburžanov na Kranjskem in Koroškem.

I. 1519. Je umrl na gradu Amboise v Franciji slikar, kipar, arhitekt, prirodoslovec in inženir najpomembnejši osebnosti florentinsko-italijanske visoke renesanse Leonardo da Vinci. Njegov duh je objel vse področja znanosti in umetnosti; tesna povezanost s prirodo, združena s silo in jasnostjo razuma, mu je omogočila pogled v vse tajne zakone človeškega življenja in umetniškega razvoja. Od ohranjenih del sta najpomembnejši »Združna večerj« v refektoriju samostana S. M. delle Grazie v Milanu in slavna Liza v pariskem Louvreu.

I. 1937. Je umrl Matej Hubad, rojen l. 1868. v Podvodju pri Skarčah. Gimnazijo je obiskoval v Ptuj in Ljubljani, na Dunaju pa študiral glasbo. Nato je deloval v Ljubljani pri Glasbeni Matici in postal leta 1917. po Gerbičevi smrti njen ravnatelj. Kot učitelj solo petja je izveščal več priznanih slovenskih koncertnih in omerih pevcev ter pevko. Kot koncertni vodja Gl. M. je celih 21 let vodil vse Matične koncerte s pevskim zborom, ki ga je izveščal in dvignil v enega najboljših v bivši državi. Golič je slovensko umetno in narodno pesem ter izvajal tudi velika svetovna dela. Z Matičnim zborom je koncertiral z velikim uspehom v raznih mestih doma in v tujini. Z vzornimi matičnimi koncertnimi prireditvami je močno vplival na dober razvoj petja tudi po drugih naših pevskih društvih in pripomogel k polnemu slovenskemu pevskemu in glasbenemu napredku.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospodična Šiško Anica v 23. letu starosti. Pogreb bo 2. maja ob pol štiri popoldne za 2al.

† Tit Strmljan. Na Vačah nad Litiijo je umrl daleč okoli znani posestnik g. Tit Strmljan, dolgoletni naročnik »Slovenec«. Rajnik je bil globoko veren mož, izvrsten gospodar, nad 60 let cerkveni pevec ter občinski odbornik in cerkveni ključar. Bil je dobrega srca ter podpornik revežev. Znan je na zlasti bil kot velik poznavalec keltskih grobišč, ki so blizu njegove lepe domačije nad Vačami. Pri vseh izkopavanjih je večje sodeloval ralni Tit ter strokovnjakom bil v veliko oporo. Izletniki, ki so romali na Sveto goro skozi Vače, je bil dobro znan, saj je marsikomu gostoljubno postregel. Bil je vnet Marijin častilec vse svoje življenje.

† V škofiji Loka je na veliko nedeljo umrla gospa Alojzija Feigel roj. Medič, uradnica Vzajemne zavarovalnice v pokoji. Pokopali so jo 27. aprila.

Naj rajnim sveti večna luč! Vsem, ki žalujejo za njimi, naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Na predlog medicinske fakultete je imenoval Visoki komisariat g. prim. dr. Vladimirja Guzelja za honorarnega nastavnika na kirurški kliniki v Ljubljani. G. dr. Vladimir Guzelj je prevzel 15. t. m. strokovno vodstvo kirurške klinike.

Poročilo. V župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani se je v soboto, 1. maja poročil gospod dr. Jože Čenčič, pravni referent Zavoda za socialno zavarovanje, z gospodično Antonijo Gerjolevo. Poročni obred je opravil šempetrski župnik gospod Alojzij Košmerlj. Mladina novoporočenca iskreno čestitam z željo, da bi jima Bog v novem stanu naklonil veliko srečo in blagoslova.

Poročila sta se v torek pri Sv. Petru g. Artur Jak. prokurist in gđ. Verica Meneinger. Želimo obilo sreče!

Cerkveni vestnik

V torek, 4. maja, obhajajo patron cerkve sv. Florijana svoj god. Zato bodo tam dan sv. maše: ob pol 6, ob pol 7 (s petjem) ob 8 (za člane dimniškarskega društva), ob 9. Cerkev bo skozi ves dan odprta.

V sredo, 5. maja, je v cerkvi sv. Florijana celodnevno čestitev. Sv. maše bodo tam ob pol 6, ob pol 7 (s petjem) ob pol 8, ob 9, pol 9 in 9. Pri vseh mašah se bo delilo sv. obhajilo. Zvečer ob pol 6 za zaključek celodnevne čestitve litanije in zahvalna pesem.

Dr. Branko Volavšek

specialist za notranje bolezni

Je odprl privatno prakso na Tržaški cesti 10/II.

Ordinira od 2—4

Razstava Riharda Debenjaka je dosegla velik uspeh. Razstavlja v Galeriji Obesnel na Ajdovščini od 9 do 17. Ker bo danes, v nedeljo, 2. maja zadnji dan odprta zanimiva razstava, opozorjamo vse ljubitelje umetnosti, da si jo še ogledajo.

Imetniki starih gramofonskih plošč pozor. Z ozirom na veliko nakladno ponudbo bo trdka »Everest« zopet kupovala stare rabljene in zlom-

Iz dela in življenja - od tu in tam

Z Gorenjskega

V delu za socialno skrbstvo v kranjskem okrožju je sodelovalo vsega skupaj od 18.000 Gorenjcev. Za zimsko pomoč je bilo nabranih v okrožju 910.500 M, kar da na gospodinjstvu 53.62 M ali na glavo prebivalca 12 M v dveh letih.

Urad deželnega svetnika v Kamniku je v poslopiju, ki je bilo v zadnjih dveh letih popolnoma prezidano. Staremu, enonadstropnemu poslopiju, v katerem je bilo svoj čas okrajno načelstvo in okrajno sodišče, so prizidali eno nadstropje in ga popolnoma preuredili tako, da ga ni mogoče več spoznati. V tem uradu deželnega svetnika je vsega skupaj sedaj 54 lepo urejenih prostorov s centralno kurjavo. Tu so nastanjeni vsi oddelki deželnega svetnika, tako tisti, ki so podrejeni državnim oblastim kakor tisti, ki spadajo v območje okrožne samouprave. V tem poslopiju je tudi kopališče za službenice, delavnica za automobile in nekaj garaž.

O klanju letos jeseni je priobčil v sobotni številki »Karawanken Bote« daljši članek. V njem je rečeno, da se dobi dovoljenje za domači zakol enega prašiča samo v primeru, če je prošilec tudi prejšnje leto klad doma in če je za klanje omenjenega prašiča redil najmanj tri mesece, ter ga pital pretežno z lastnimi krmili. Dočim je bila letos pozimi še tu pa tam dovoljena izjema, bo v bodoče v vsakem primeru vračunana enotna teža za klanje.

S Spodnjega Štajerskega

Tečaj za voditelje mladinskih motornih enot. Na šoli za mladinske voditelje na Spodnjem Štajerskem na gradu pri Sv. Jungerti pri Slovenji vasi pri Ptuj je bil od 4. do 11. aprila tečaj, na katerem se je izobraževalo 34 mladinskih voditeljev o vseh vprašanih motorizaciji. Poleg strokovne izobrazbe so dobili udeleženci, zbrani iz vse Spodnje Štajerske, tudi svetovno nazorni pouk. Tečajnike je obiskal pokrajinski vodja mladinske organizacije dr. Zetter in je v svojem govoru poudaril, da se sedaj mladi voditelji izobražujejo zato, da bodo pri svojih edinicah kasneje sami nadaljevali izobraževalno delo, potrebno za ustvaritev motoriziranih enot nemške mladine.

Sprejem letnika 1925 v stranko. Kakor po vsej državi, tako je bil tudi v Mariboru minulo

ljene gramofonske plošče in gramofone od pone-deljka naprej po novi zvišani ceni. Zato Vas va-bimo prinesite vse plošče namenjene za prodajo takoj trdki »Everest«, Prešernova 44.

Lepo prvomajsko vreme. Vremenska napoved za 1. maj je poudarila, da se bo vreme izboljšalo in da bo lepo. Prvi maj je res lep, sončen. Zgodaj zjutraj je po barjanski ravnini valovila prav tenka plast megla, ki se je kaj hitro razpršila. Oglasila se je na Golovcu tudi kukavica. Zbor krilatih pevcev je zapel svojo jutranjico. Že v petek je bilo mnogo lepše vreme in nekoliko toplejše. Dosežena je bila najvišja dnevna temperatura +17.8° C, v soboto jutranji minimum +4° C. Barometer se je dvignil na 767.4 mm.

Strokovno popravilo vašega gramofona bo izvršeno v kratkem času in za manj denarja le v specialni trgovini Everest servis, Prešernova 44.

Mladinske predstave »V času obiskanja«. Šolski mladinci se bo nudila izredno lepa prilika, da bo lahko videla Gregorinovo pasijonsko drama »V času obiskanja«. Vršile se bodo mladinske predstave, ki bodo v tem in v prihodnjem tednu. Mladinskih pasijonskih predstav bo pet. Te predstave bodo zaključene in za šolsko mladino bodo vsi sedeži po izredno nizkih cenah. Kolikor pa bo morda ostalo prostih sedežev, bodo na razpolago tudi odraslim, po nižjih cenah od 15 lir navzdol. Dobile se bodo te vstopnice pri blagajni v Drami, pol ure pred vsako predstavo. Mladinske pasijonske predstave bodo začenjale vsakokrat ob 5 popoldne in končale ob 7. Vršile se bodo: v četrtek, 6.; v petek, 7.; v soboto, 8. maja. Naročila sprejema Uprava.

Nalivna peresa popravila hitro, strokovno in poceni Everest servis, Prešernova 44.

Izšlo so večbarvne podobice Fatimske Marije, ki bodo dobro služile kot spomini na razne posvetitve. Dobijo se v Mladinski založbi, Stari trg 30. Tu se debijo tudi lepe podobice za prvo-obhajanje.

Litanije brezmadežnega Sreca Marijinega ima zaloga uršulinskega samostana v Ljubljani. Ivdod velja 10 cent.

Premog in drva pri trdki »Gorivo«, Karlovška cesta 8. (Lastnik Lojze Jerančič, mlajši).

Opozorilo. Specialna delavnica za precizna popravila pisalnih in računskih strojev je Everest servis, Prešernova 44. Popravila izvršuje hitro in po zmerni ceni.

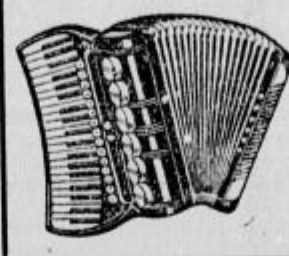
Iz Slovenske Krajine

Smrt mladega učitelja. V Izakovich je umrl g. Avgust Zver, učitelj, ki je bil komaj nastopil svojo službo. Pokojnik je študiral v Ljubljani, po prevratu pa se je vrnil domov, kjer je nastopil službo učitelja. Bil je postavljen v Koločvar, kjer si je nakopal hudo bolezen in je za posledicami bolezni nato umrl. Počivaj v miru!

nedeljo na slovesen način opravljen sprejem 18 let starih članov v stranko. Na Spodnjem Štajerskem so člani stranke lahko svoji tistih, ki so pripadali prej nekdanji inozemski organizaciji stranke, dalje vsi tisti, ki so po osvoboditvi Spodnje Štajerske prišli v deželo in končno vsi tisti domačini, ki so bili sprejeti v priznanje za njihovo narodnostno delo za časa tuje zasedbe v stranko. Vsi člani stranke so združeni na Spodnjem Štajerskem v krajevno skupino, ki se imenuje »Spodnja Štajerska« in je direktno podrejena pokrajinskemu vodstvu. Vodja te skupine je pokrajinski personalni referent stranke Rutte. Ob sprejemni slovesnosti v Mariboru je spodnjaštajerska krajevna skupina stranke prvič javno nastopila kot samostojna enota.

Poroke. V Ptuj so se poročili: Anton Zafranko in Terezija Hvalce, Eric Steinbrugger in Olga Kainz, vsi iz Ptuja, Marko Kosce iz Borovcev pri Sv. Marku niže Ptuja in Marija Toplak iz Podvinčev. V St. Jurju ob j. z. sta se poročila Jožef Zupane in Marija Buser, oba iz Kranjčice, v Rogaski Slatini Anton Zober in Rozalija Kit iz Podturna, Jožef Sicev iz Selnice in Ana Bratuša iz Spodnje Kostivnice, Vincenc Sket in Marija Bauer, oba iz Kamne gorice, na Teharjih Alojzij Bolha in Frančiška Veber, oba iz Bukovzlaka.

Dediča iščejo. Sodišče v Celju objavlja v mariborskem dnevniku da je Ana Brežar, ki je umrla v Zagrebu v Klaičevi 44, zapustila oporoko, po kateri dedujeta njena otroka Alojzija Lepenik in Ivan Vrečar. Ker bivališče Ivana Vrečarja ni znano, ga sodišče poziva, naj se v šestih mesecih oglasi, sicer bo njega zastopala gospa Alojzija Lepenik iz Maribora.

HARMONIKE

v najmodernejši izdelavi in zelo dobre kvalitete v največji izbiri dobite po najnižjih cenah samo pri

Everest Prešernova ul. 44.

Gledališče

Operas

Nedelja, 2. maja, ob 16: »Janko in Metka«.

Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Ponedeljek, 3. maja: Zaprt.

Torek, 4. maja, ob 18: »Zemlja smehljaja«.

Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Sreda, 5. maja, ob 18: »Madame Butterfly«.

Red A.

Dramas

Nedelja, 2. maja, ob 15: »V času obiskanja«.

Izven. Zlanske cene od 15 lir navzdol.

Ob 18.30: »Jesene«. Izven. Zlanske cene od 15 lir navzdol.

Ponedeljek, 3. maja: Zaprt.

Torek, 4. maja, ob 18.30: »Prava ljubezen«.

Red B.

Sreda, 5. maja, ob 18.30: »Veliki mož«. Red Sreda.

Naznanila

FRANČISKANSKI ODER. — Nedelja, 2. maja, ob 4 popoldne: »Župnik iz svetovnega vlogradca«, drama v 3 dejanjih. Režija: Milan Skrbinek. Konec predstave po 6. Predprodaja vstopnic od 10—12 trd ur pred pričetkom pri blagajni frančiskanske dvorane.

RADIO. Nedelja, 2. maja: 8 Napoved Zna-sa, poročila v italijanski — 8.35 Koncert izjava organist Irene Fuser — 11 Prenos pete mase iz bazilike sv. Pavla v Rimu — 12 Razlaga evangelija v italijanski (o. G. B. Marino) — 12.15 Razlaga evangelija v slovenski (o. K. Sekovanič) — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Napevi in romane — 13 Napoved časa, poročila v italijanski — 13.10 Poročila vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenski — 13.25 Simfonična glasba — 13.35 Orkester Cetra vodi dirigent Barzizza — 14 Poročila v italijanski — 14.10 Koncert radijskega orkestra in Komornega zbora vodi dirigent D. M. Siljane, slovenska glasba — 15 Poročila v slovenski — 17.15

Župnim uradom!

I Z D A L I S M O

Spovedne listke

— kot podobice — s sliko Marijinega Sreca. Na podobice, ki se dobijo v treh inačicah v rjavi in črni barvi, so natisnjene molitve po Marijinem in angelovem naročilu v Fatimi. — Cena za 100 podobice je Lir 20.— Pri večjem naročilu popust.

Ljudska knjigarna v Ljubljani

Pred škofijo št. 5 in Miklošičeva cesta št. 5 in podružnica v Novem mestu Ljubljanska c.

Iz Hrvaške

Poročilo o skrbstvu za mater in otroka v NDH. Hrvatsko časopisje objavlja poročilo oddelka »Mati in otrok« v hrvatskem glavnem ravnateljstvu za zdravstvo, iz katerega je razvidno, da je omenjeni oddelk v letu 1942 razpolagal s kreditom 3.915.000 kun. V tem letu sta bila postavljena dva materinska doma v Zagrebu in Osijeku. Za materinski dom v Zagrebu je bilo odobren še izreden kredit 1 milijon kun, poslopje je pa dalo na razpolago finančno ministrstvo. To ministrstvo je dalo na razpolago tudi 500.000 kun za materinski dom v Osijeku, enako vsoto pa tudi zavod za kolonizacijo. Zagrebški materinski dom je nudil popolno preskrbo in nego 186 dojenčkom in 103 materam. V domu so zdravniki in zdravnice pregledali v omenjenem letu 5666 nosečih žena, nad 2000 dojenčkov in nad 10.000 otrok. V raznih poliklinikah so zdravniki v letu 1942 pregledali in zdravili 54.000 otrok. Mlekarne tega oddelka so pa dajale mleko 342 materam in dojenčkom. Hrvatska pomožna akcija »Pomoč« je dala oddelku »Mati in otrok« na razpolago en milijon kun za nabavo raznih vitaminskih preparatov.

Nov hrvatski tednik. Skupina izobražencev v Križevcih je sklenila izdati tednik »Križevački glas«, ki bo obravnaval vsa domača občinska, kulturna in gospodarska vprašanja.

Lepo Dolenjsko

je lepo opisal mladi pisatelj Jože Dular v svoji knjigi

Ljudje ob Krki

Knjigo krase številne ilustracije Lojzeta Perka Knjigo dobite po vseh knjigarnah in trafikah

Iz Srbije

Tovarna čevljev z lesenimi podplati. Kragujevski čevljar Dušan Jovanović je pred kratkim odprl tovarno za izdelovanje čevljev z lesenimi podplati. Tovarna, ki je prva te vrste v Srbiji, že v začetku svojega obratovanja lepo uspeva. Po novih čevljih ne segajo samo »preprosti in navadni ljudje, temveč tudi meščani. Cena čevljev z lesenimi podplati je določena na 250 do 280 dinarjev.

Domači dogodki v filmu. Obiskovalci kinematografov v Beogradu so v zadnjem času doživeli zanimivo presenečenje. Običajnemu zvoknemu žurnalu je bilo dodanih tudi več dogodkov iz domačega srbskega življenja. Tako so pred kratkim vrteli v Beogradu film o blagoslovitvi vode pred pravoslavno saborno cerkvijo, o sestanku skupine kmetov, ki je prišla na obisk k predsedniku vlade Nediću in drugih važnejših dogodkov. Družba, ki je izdala ta film, pripravila obiskovalcem kinematografov novo presenečenje s filmom, ki je pokazal operno prireditev v beograjskem gledališču, kakor tudi srbski narodni ples in godbo.

Drobna ljubljanska kronika

Sv. maša za 15. aprila umrlo Vero Klavro iz Kamnika bo 6. maja l. ob 7.30 v frančiskanski cerkvi pri oltarju presv. Sreca Jezusovega. Vsi prijatelji, sosolke in znanci vljudno vabljeno.

Rekolokacija za gospe in matere bo v Lichtenurnu v sredo, 5. maja, ob 4 popoldne in v četrtek, 6. maja, ob 8 zjutraj za nagovorom, posvetitvijo brezmadežnemu Sreca Marijine-mu, s skupno sv. mašo in obhajilom. Pridite!

Konvencija gospodičen in kongregacij učitelje pri sv. Jožefu imata svoj redni shod v ponedeljek, 3. maja. Pridite vse!

II. vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima danes ob 2 shod. Vdite!

Vodstvo na retrospektivni razstavi umet-nin I. Vavpotiča v Jakopičevem paviljonu bo v nedeljo ob 11.15. Razstava je pomno-na z novimi deli, med katerimi se nahajata tudi fantastična kompozicija »Privide« iz leta 1941. Razstava bo odprta le še prihodnji te-doa.

Danes ob 4 popoldne v frančiskanski dvorani »Župnik iz svetovnega vlogradca«, drama v 3 dejanjih. Režija: Milan Skrbinek. Konec predstave po 6. Predprodaja vstopnic od 10—12 trd ur pred pričetkom predstave pri blagajni frančiskanske dvorane.

Na koncertu Ljubljanskega komornega dua, ki ga tvori odlična naša umetnika prof. Anton Trost in prof. Jan Slais, bomo slišali poleg Tartinijeve in Mozartove Sonate še Vonačkovo in Szymanowskega Sonato. Vonačka je komponiral svojo Sonato op. 3 pod vplivom očetove smrti. Prvi stavek ob pričetku s tožnim samogovorom violine, ki ga prevzame klavir in razvije skupno z violino v zanimivem kontrastu in trpko razmišljanje o neizpolnosti usode. Skladatelj jevanje o neizpolnosti usode, temveč se vzhane v drugem stavku v srdit odpor na-pram krivici, ki jo občuti. Srednji del je

zgrajen na ponavljajočem se basovskem moti-vu v neko žalno koronečno in se razvije v veličastni aladni spev. Tretji stavek prične v mistični zamaknenosti. Koncert Ljubljanskega komornega dua bo jutri, v ponedeljek, točno ob 7 zvečer v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

Jezikovni tečaj tujih jezikov — v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu. Kongresni trg 2, prične v ponedeljek, 10. maja. Pouk v začetnem, nadaljevalnem in kon-verzalnem oddelku vodijo diplomirani predavatelji. Najnovejša in najuspešnejša učna metoda — odlični dosežki uspehi. Informacije in vpisovanje dnevno od 19 v pisarni ravnateljstva.

Koncert na dveh klavirjih, ki ga bosta izvajali Silva Hrasovec in Marta Bizjak-Vajlalo v petek, 7. t. m., ob 7 zvečer v mali filharmonični dvorani bo imel zanimiv spored. Predprodaja vstopnic se je že začela v knjigarni Glasbene Matice.

Pasijonsko drama »V času obiskanja«, ki jo uprizarjajo s tako velikim uspehom v dramskem gledališču, bodo igrali danes, na belo nedeljo, 2. maja, ob 3 popoldne. Cene za to predstavo so znižane od 5 do 15 lir navzdol. Vstopnice dobite v predprodaji v Operi.

Specialne strokovne Instrukcije za gimnazije in meščanske šole: Za mlado maturo v vseh predmetih pripravljamo dijakom inje 3. in 4. razreda in monarje in 4. razreda meščan-skega. Učni programi nizki. Poučujemo po profesorji. strokovnjaki. Informacije in prijave vsak dan od 9—12 in popoldne od 4—6: Mus-solinijev (Kongresni) trg 2, II. nadstropje. — Središče mesta.

Mali gospodar — Zegoza obveščata svoje Alane, da prejmejo za mesec maj po 2 kg ri-ževe zdrobljenke na enoto, in sicer počeniši a 3. majem. Prvi teden (3. maja) prejmejo relei a štev. 1—1000, drugi teden (10. maj) 1001—2000, tretji teden (17. maja) od 2001 na-

prej. Krmila delimo samo v ponedeljek, to-rek, sredo in četrtek popoldne od 3—4. Za-veze dnevne velja sledeč abecedni red: pone-deljek: A, B, C, C, D, E, F, G, torej: H, I, J, K, L, sredo: M, N, O, P, R, četrtek: S, S, T, U, V, Z. Kdor ne pride ob do-ločenem času, ne prejme nobenih krmil.

Mali gospodar sporoča: O krmiljenju koz je naslov predavanja, ki bo v nedeljo, 2. maja, ob 10 v novi posvetovalnici društva Mali gospodar, Gallusova nabr. 33, kamor so zabljeni vsi člani kozjerej. K. kamor so-stvu bo daljša razprava v torek, 4. maja, ob pol 7 zvečer istotam, kamor so zabljeni člani perutinarji. O boleznih kunecev in zdrav-ljenju bo razgovor v nedeljo, 9. maja, ob 10 istotam, kamor so zabljeni člani kuneceje.

Kunecejski in kozjerejski krožek imata sestanke vsako sredo ob 7 zvečer, golobarski in perutinarjski krožek pa vsak četrtek ob 7 zvečer. Vsa obvestila glede razdeljevanja krmil in ostalih društvenih stvari so objav-ljena v izločki pisarne, Gallusova nabr. 33.

Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje stropjašja in stropjašja. Novi po-boljša razne domače zelenjave in vrtnine. Po daljšem času so branjeje prodajalce pomar-čanice, ki so jih mnoge gospodinjke zelo ku-povale. Kot novino naj omenimo, da je pri-šel na trg prvi, iz Gorizije uvoženi strošji fi-ziol, ki je bil po 7—8 lir kilogram. Na iz-biro je bilo dalje precej uvoženega glavne-tate. Domača berivka je nekoliko cenješa, kajti ta je ima polno jerske naravnosti. Tu-kladi domače spinjale je vedno več. Na drugem d. domače spinjale je prodajala neka okoli-čanka semenski fi-ziol najrazličnejših vrst, pa tudi bob je človek lahko kupil po 12 lir

Šop ključev najden. Na Miklošičevi cesti je nekdo našel šop ključev, ki jih lastnik lahko dobi v upravi »Slovenec«.

Sport

Današnji športni spored

se bo odvijal na Rakovniku in v Šiški, kjer bodo nadaljevali z nogometnim prvenstvom in tekmovali v teku na 1000 m.

Če se na kratko ozremo na današnji športni spored moramo ugotoviti da se bo odvijal kar na treh področjih: v namiznem tenisu, v nogometu in v lahki atletiki. V torek so zaključili na Rakovniku z juniorskim prvenstvom Ljubljane v namiznem tenisu, večer popoldne pa so začeli v športnih prostorih SK Korotana s tekmovanjem seniorskih moštev. Danes jutraj ob 8 prične turnir posameznikov in seniorskih dvojic, ob 10 bodo prišle do besede ženske (če se jih bo kaj prijavilo) in končno tudi mešani pari. Največ zanimanja bo vsekakor za tekmovanja posameznikov. Ne bo odveč, če se tokrat ozremo malo nazaj in si pogledamo listo dosedanjih ljubljanskih prvakov.

L. 1935, si je priporil prvenstvo Ljubljane Hermežan Kosmina, naslednja leta pa so se udeleževali prvenstva tudi Zagrebčani in so odnesli naslove po Mariju Blažiču in Dolinarju vse do l. 1942. ko je zmagal spet domačin Bradeško (Korotan). Čigavo ime bomo tokrat in za l. 1943, zapisali v kroniko ljubljanskih prvakov namiznega tenisa, bo odločilo današnje tekmovanje na Rakovniku.

Dr. Aljehin bo zopet prvi

Cez velikonoečne praznike so odigrali na šahovskem veleturnirju v Pragi 15., 16. in 17. kolo. Ostali sta še dva kola do zaključka turnirja, vendar se je že za praznike pokazalo popolnoma jasno, kdo bo zasedel prvo in drugo mesto. Dr. Aljehin namreč že od 11. kola naprej odziva vsakemu igralcu po celo točko, medtem ko je Keres v 17. kolu zopet remiziral s Thelenom. Tako je nastala ob zaključku 17. kola že precejšnja razlika, ki jo tudi pri najugodnejšem poteku igre Keres ne bo mogel odpraviti, čeprav bi bilo to teoretično mogoče. Če bi namreč Aljehin obe zadnji partiji izgubil, Keres pa dobil obe in še vse, bi ga celo za pol točke prehitel. Hudo smolo je imel tudi Sämisch, ki je v zadnjih štirih kolenih nabral vsega skupaj komaj eno točko zase in tako padel s tretjega mesta, ki ga je zavzemal v drugi polovici turnirja, kar na čisto mesto. Da je proti koncu turnirja nervoza že precejšnja, dokazuje tudi to, da je v 16. partiji dr. Aljehin vzel kvaliteto Kubaneku takoj iz začetka po slabih otvoritvah in se je ta že po 14 potezih vdal. V istem kolu je Sämisch v partiji proti Katětovu prekorajil čas in jo izgubil.

Stanju po 17. kolu: dr. Aljehin 15, Keres 12 in pol (1), Foltys, Katětov 10 in pol (1), Šajtar 10 (1), Sämisch 10, Lokvenec 9 in pol (1), Urbanec 9 in pol, Thelen 9 (2, 1), Pachman 8 in pol, Prucha 8, Opočenský, Novotný 7 in pol (1), Fichtl 7, dr. Florian 6 in pol (1), dr. Bartošek 6 (2) itd.

V predzadnjem kolu se bodo srečali: dr. Aljehin—Pachman, Keres—ga. Suchy, Lokvenec—dr. Bartošek, Foltys—Sämisch, Novotný—Opočenský, Thelen—Šajtar, Urbanec—Fichtl, Kubánek—Prucha, dr. Florian—Dietze, Podgorný—Katětov.

Naročajte »Slovenca«!

Hermes : Ljubljana

Glavna točka nogometnega sporeda na stadionu v Šiški bo gotovo nogometna tekma med Hermesom in Ljubljano. Po tem ko je Nogometna zveza razveljavila prvenstveno srečanje med Hermesom in Dopolavorom t. t. (po krivdi slednjega moštva), so se povzpeli železničarji na vodstvo domače razpredelnice. Danes jim bo najbrže odločilo in skoraj ne moremo dvomiti o tem, da jih bo Ljubljana prehitela. Hermežani so sicer obljubili, da bodo preuredili svoje moštvo, vendar ne moremo soditi po obljubah, temveč po moči moštev, ki smo jo videli na velikonoečnem turnirju. Ljubljana je torej favorit in če bo zaigrala tako kot zadnjič, bodo gledalci z njo vsekakor zadovoljni.

Pri zadnjih tekmah smo opazili mnogotere neveselosti, ki spominjajo na pomanjkljivost športne vzgoje. Klubski voditelji bodo storili samo svojo dolžnost, če bodo opozorili igralce na primerno vedenje, ki ne dopušta prerakanja s soigralci, protestiranja proti sodnikovim odločitvam ali pa celo nedostojnih izrazov priroči stoterih ljudi, ki so prišli, da bi gledali prijetno športno igro. Vse skupaj je vendar samo igra, ne pa bitka, pri kateri se nekateri preradi poslužujejo nedovoljenih

sredstev kakor da ne bi poznali do potankosti izdelanih pravil, pri kateri je vse, kar je surovo ali nedostojno, strogo prepovedano. Velja pa tudi za občinstvo, da ne gre sramotiti fantov v areni, če jim ne gre vse tako od nog kakor bi želeli. Če bo tudi občinstvo na višini, tedaj smo lahko prepričani, da se bo med nami razvijal šport, če že ne odličnih uspehov, pa vsaj na zdravih temeljih.

Današnji športni spored na Hermesu bo obsegal tudi zanimivo lahkoatletsko točko. Tekmači bodo nastopili v teku na 1000 m za Veliko nagrado v tekih na srednje proge. To tekmovanje, ki so ga organizirali v Italiji na pobudo milanskega športnega dnevnika Gazzetta dello Sport ima zlasti propagandni pomen, da bi odkrili iz množice tekačev posebne nadarjence za srednje proge. Tekača, ki bosta dosegla prvi dve mesti, bosta pripuščena k nadaljnjemu tekmovanju s prvaki drugih športnih središč. Potemtakem bo danes na Hermesu naslednji urnik:

ob 14 Tobačna tov. rez. : Hermes rez.
ob 15 Mladika : Vič (prvenstvena tekma II. r.)
ob 16.45 nastop lahkoatletov v teku na 1000 m
ob 17 Hermes : Ljubljana (prvenstvena tekma I. razreda).

Končno omenjamo, da bodo igrali tudi na igrišču za Kolinsko tovarno. Tam se bosta srečali ob 10.30 prvi moštvi Marsa in Zabjaka.

Križanka št. 85

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20					21					22				23				
24				25					26				27					
28			29				30			31	32	33	34		35	36	37	
38		39			40	41		42		43		44				45		46
47	48						49				50		51				52	
53					54								55					
56				57			58				59						60	

Vodoravno: 1. naslov Dularjeve zbirke povesti, 13. slovenski sodobni pisatelj, 18. reka v Srbiji, 20. desni pritok reke Amazonke v Južni Ameriki, 21. akademija lepih umetnosti, ki jo je Marija Terezija leta 1776 ustanovila v Milanu, 22. naslovna oseba iz Thompsonove mladinske knjige, 23. tuja beseda za učno snov iz glasbe, 24. kraj v Nemčiji, kjer je župnikoval Primož Trubar, 25. draga stvar, dragocenost, 27. tuja beseda za pripravno, 28. poklon, darilo, 29. oseba iz svetega pisma, 30. mesec, mali traven, 33. znamenit slap v Severni Ameriki, 34. čakanje, pričakovanje, 43. reka v Evropi, 45. bilka, trava, zelšče, 47. razbojnik, ropar, 49. mesto v Romuniji, 50. oselnik, kočeva potreščina, 51. sprednji del voza, 52. vpad, prodor, 53. pripadnik izbranega naroda, 54. hud ameriški vihar, 55. vzrok bolečine, udar, 56. samoglasnik iz besede pod 43. vodoravno, 57. stari oče, prednik, 58. reka v Švici, 59. gora v Armeniji, 60. mlada kravica. Navpično: 1. naslov Gergernovega romana, 2. slovenski pisatelj (Kraj umiraj), 3. natančen rokodelnik, 4. vonj, duša, 5. del jadrnice, 6. reka v Španiji, 7. pristanek v Severni Afriki, 8. butara, znamenje cvetne nedelje, 9. vroča voda, 10. egiptovski božanstvo sonca, 11. draga tekočina, 12. najmanjši sestavni del vsake snovi, 13. del roke, 14. nemško filmsko podjetje, 15. slovenska narodna pesem, Jurčičeva povest, Cankarjeva igra, 16. ud družine, 17. naslov Čapkovne drame,

18. reka v Sibiriji, 19. mehka snov za obvezovanje, 20. iveri, odpadki pri tesanju, netivo, 29. tuja beseda za sovok, 31. slovstvena oblika, 32. južna rastlina, 34. živalski glas, 35. francoski znanstvenik (1749 do 1833), 36. otokje v Atlantskem oceanu, 37. gojitelj, vzdrževalec, 39. južna cvetlica, 40. švicarski kanton, 41. poljski pridelek, 42. oseba iz svetega pisma, 44. glashena oblika, 46. priznica, 48. slovstvena oblika, 61. glasheni izraz.

Rešitev križanke št. 84

Vodoravno: 1. Velika noč, 10. vstajenje, 19. Irig, 20. umik, 21. Ana, 23. lopa, 24. Slam, 25. jok, 25. opal, 27. olaveza, 28. Kant, 29. tri, 30. ost, 32. pero, 34. nahod, 36. očka, 38. til, 39. lonec, 41. oba, 42. rov, 43. ime, 44. Azori, 46. Itaka, 48. šiv, 49. iva, 52. Nao, 54. Pirej, 55. cola, 56. ris, 57. lila, 58. rja, 59. jeza, 60. ako, 61. čad, 62. kladar, 63. Eva, 64. kan.

Navpično: 1. vijolien, 2. Eros, 3. lik, 4. igo, 5. kupec, 6. Amaro, 7. Nil, 8. oko, 9. Čabar, 10. Vazov, 11. sla, 12. tok, 13. Apače, 14. jaka, 15. Est, 16. nit, 17. jari, 18. Emilijan, 22. Neho, 31. tnalo, 32. pekač, 33. Obisk, 34. naval, 35. dinar, 36. omara, 37. Azija, 38. torek, 40. otok, 45. reča, 47. ara, 48. Sid, 49. Ida, 50. vid, 51. Ala, 53. oje, 54. pav.

Kmetje, sadite buče!

KORISTI:

1. razmeroma ogromna količina buč za živalsko krmo, pa tudi za človeško prehrano,
2. bučne peške, ki dajo izvrstno olje in oljate tropine, prvotno močno krmo za živino.

Seme in navodila dobite pri tovarni olja

Hrovat & Komp., Ljubljana

Bleilweisova cesta 1a/III., (v palači Ljubljanske kreditne banke).

PO VAŠI ŽELJI
VAM IZDELA

KNJIGOVEZNIKA
LJUDSKE TISKARNE

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA 6/II

v svoji ertalni razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi. Istotako izvrši tudi

vsa druga knjigoveška dela posebno razne vezave v raznih velikostih od preprostih do razkošnih oblik v vseh barvah. Posebni oddelki za izdelovanje damskih torbic, šolskih torbic in sličnih, pasov, denarnic, kovčkov in drugega asnjenege galanterij. blaga

Vam nudi se predmete vedno v lepih, okusnih in modernih oblikah vsaki čas.

Kosilnice, brane, kultivatorji,
reporeznice, gnojnične črpalke,
trijerji, mlatilnice i.t.d.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO IN POLJEDELSKIMI STROJI

FERRUM LEON STUPICA

Ljubljana, Gradišče 2 (poleg Uršulink)

Na veliko nedeljo je odšla po plačilo k Vsemogočnemu gospa

Alojzija Feigel roj. Medič

uradnica Vzajemne zavarovalnice v pokoju

K večnemu počitku so jo položili dne 27. aprila v Škofji Loki. Sveta maša za blagopokojnico bo darovana 3. maja ob pol osmih jutraj v frančiškanski cerkvi.

Ljubljana, dne 1. maja 1943.

Zalujoči sorodniki.

CENE SO SKRAJNO NIZKE! POSLUŽITE SE JIH!

ČASA EGIPTOVSKEGA
PODKRALJA

U. Mioni

22

Zato mu reče:

»Okoristil se bom s tvojim nasvetom. Glej, da te oni nič ne vidijo.«

»Saj bi me res lahko spoznali,« reče Ramuzenti.

»Pa če te niso videli?« vpraša podkralj, ki že drugič ujame nesrečnika v zanko.

»Saj res. Niso me videli! Vendar... previdnosti nikoli ne preveč,« pristavi ta.

»Vrni se jutri k meni. Povedal ti bom, koliko so priznali in dobil boš najlepšo nagrado.«

»Ne služim ti za nagrado,« pripomni zvito ropar.

»Vem, da je le čustvo, ki ga gojiš do mene in te sili k tako plemenitemu dejanju. Toda pri Faraonovem zdravju, dobil boš plačilo, vredno usluge, ki si mi jo izkazal,« reče podkralj.

Ramuzenti poljubi skrajni rob obleke, ki je predstavljala neomejeno Faraonovo oblast in odide, vesel da je našel osebo, na katere bo padel sum podkralja.

»Vse gre po sreči. Nocoj torej,« misli, in si mane roke od radosti.

Odide iz palače skozi skrivna vrata, da se ne sestane z deseterico, ki jo je obrekel.

Medtem privede suženj brate v obširno sobo, kjer odlože svoje vreče. Ko vstopijo, se vrata zapro in zaklenejo. Poparjeni so, ko vidijo, da so zaprti v sobi in medtem ko Benjamin radovedno opazuje slike, ki so krasile stene in ponazarjale po knjigi umrlih vse, kar se dogaja onstran groba, reče Ruben zaskrbljeno:

»Gotovo so nas zaradi denarja, ki smo ga našli v vrečah, zaprli s ključem. Kruti podkralj nas hoče imeti za tatove, da nas nasilno pošlje v sužnost in zapleni naše osle.«

Kmalu nato vstopi veliki dvorjanik v sobo. Ruben mu stopi nasproti in reče v imenu vseh:

»Gospod, prosimo, da nas poslušate.«

»Govorite,« reče veliki dvorjanik dobrohotno iz previdnosti, ker je njegov gospodar ščitil desetero brate.

»Prihajamo že drugič kupovat žito.«

»Se spominjam.«

»Ko smo na potu domov odprli svoje vreče, smo našli v njih svoj denar. Gotovo se je zmotil tisti, ki nam je prodal žito. Zato smo smatrali za svojo dolžnost, da prinesemo nazaj ta denar in prinesli smo ga še z drugim, da kupimo žita, ki ga potrebujemo.«

Veliki dvorjanik se dobrohotno nasmeje.

»Denar, ki ste mi ga izročili za žito, sem shranil v vladarjevi blagajni,« reče.

Bratje se čudijo.

»Ni mogoče!« vzklikne Juda.

»Res je tako. Bodite zaradi tega mirni in se nikar ne bojte. Vaš Bog in Bog vašega očeta je položil ta denar v vaše vreče,« nadaljuje majordom, ki je iz vladarjevi poleg drugih bogov častil tudi Boga Jožefa in njegovega očeta in mislil, da v kanaanski deželi vsakdo časti svojega boga in boga lastnega očeta.

Med njihovim razgovorom vstopi Simeon.

»Simeon!« vzkliknejo veseli bratje in ga objamejo.

Mislili so, da ga bodo našli suhega, upadlega, bolehnega in zavito v strgane upanje. Kako so se pa začudili, ko so ga videli ne le zdravega, marveč tudi rejenga, z okroglimi lici in brez sledu trpljenja. Obleka je bila snažna in brada dobro gojena.

»Uhogi Simeon! Koliko si moral trpeti!« vzklikne Benjamin sočutno.

»Nisem ravno trpel. Lepo so ravnali z menoj. Mnogim najemnikom v hiši mojega očeta se godi slabše kot meni v ječi. Manjkalo mi je samo svobode. Zakaj ste toliko odlašali? Zakaj niste prišli prej? Zakaj ste bili toliko časa odsotni!«

Trije zlati lasje
DEDAVSEVEDA

Spisal Karel Jaromir Erben

KO PRIDE V PRVO MESTO, GA VPRAŠA
KRALJ PO ODGOVORU IN PLAVACEK RE-
ČE: »OCISTI STUDENEC, DAJ UBITI ZABO,
KI ZAPIRA IZVIR, IN IMEL BOŠ ŽIVO
VODO!«

KRALJ TAKOJ UKAZE OCISTITI STU-
DENEČ IN UBITI ZABO, IN GLEJ: ŽIVA VODA
JE ZOPET TEKLA.

Gozd samih mrtvih ptic

Nikjer na svetu ni gozda, ki bi bil tako strahoten, kakor je pragozd, ki ga je nedavno odkril neki raziskovalec na malem, samotnem otoku Isabel, blizu južnokaliifornijske obale. Neštevilne jate ptic, raznih galeb, pelikanov, golobov gnezdi na tem otoku. Tudi gozd je poln ptic, a vsi ptici v gozdu so mrtvi. Kamor koli se je raziskovalec ozrl, so ležali mrtvi ptici na tleh ali so visela ptičja trupla na drevesih. Celo krog gnezd, ki so v njih še živi ptiči gnezdi in valili, so med vejicami viseli mrtvi ptiči, a tla so kar pokrita s okostnjaki ptic. Te smrti v množinah pa so krivi ptici sami. Gozd sestoji iz dreves in grmovja, ki so njih veje in vejice tako goste prerasle druge z drugimi, da je na pogled ko ena sama gosta mreža. Če se kak ptič zaleti v to goščo, se zaplete med vejicami, da obtiči v njem, in čim si prizadeva, da bi se osvobodil, tem bolj se zapleta v neprodno goščo. Ptici so na milost in nemilost ujeti v mrežo, kjer polagoma poginejo od lakote. Najbolj čudno pri tem je pa to, da pogled na mrtve ptice ne posvari živih ptic in da še zmeraj priletavajo v ta gozd po svojo — smrt.

Kupujte pri naših inserentih!

S.S. VANDINE:

58

Umorjeni Kanarček

Mallory, ki je prejšnji večer zasledoval Skeela, ni vedel povedati ničesar točnega, kajti v hiši je bilo dvajset opremljenih sob, zato je toliko ljudi prihajalo in odhajalo, da nikakor ni bilo mogoče vseh nadzorovati. Vse, kar je Mallory mogel povedati, je gotovost, da je Skeel vrnil okrog desetih in da se pozneje ni več prikazal. Hišna gospodinja ni vedela ničesar. Trdila je, da je bila bolna, da je že zgodaj odšla spat in ostala v svoji sobi, dokler je nismo priključili mi, ko smo tako nasilno vdrli v njeno hišo. Zdelo se je, da so bila hišna vrata vedno odklenjena, kajti najemnikom se ni ljubilo, da bi trkali, če so se vračali pozno domov. Tudi najemniki so bili zaslišani, a brez uspeha. Bili so to ljudje, ki bi policiji nikdar ne dali pojasnil, tudi če bi jih mogli dati.

Izvedenci za prstne odtise so preiskali vse, a niso mogli najti drugih odtisov kakor umorjenčeve. Več ur so policisti pregledovali vse stvari, ki so bile v sobi, posebno vse papirje, a niso mogli najti nikakega sledu za morilec. Na postelji pod blazino so našli nabit samokres, v neki vdolbini tisoč sto dolarjev. Odkrili so tudi dielo, s katerim je bila odprta skrinjica gospodične Odell, a vse to nikakor ni moglo niti malo pojasniti zločina. Ob štirih popoldne je bila soba zapečaten in pred vrata postavljena straža.

Markham, Vance in jaz smo ostali v sobi več ur potem, ko je bil zločin odkrit. Markham je takoj začel sam zasliševati gospodinjino in najemnike. Vance je ves čas pazljivo zasledoval poleg preiskave. Zanimal se je prav posebno za večerno obleko, ki jo je imel Skeel spravljen v omari. Pozorno je preiskal kos za kosom. Heath je od časa do časa gledal, a ni se mu več posmehoval. Ob pol treh je Markham odšel, potem ko je povedal Heathu, da bo ostal ves popoldne v Stuyvesantu. Tudi midva z Vancejem sva odšla z njim. Obednica v klubu je bila skoraj prazna.

»Ta dogodek s Skeelom je uničil temelje cele zgradbe,« je dejal Markham po kosilu.

»Nikakor ne,« ga je zavrnil Vance. »Nasprotno, moram priznati, da je ta dogodek dodal nov steber fantastični zgradbi moje teorije.«

»Saj res, tvoja teorija... Samo ta nam še ostane zdaj, da moremo nadaljevati delo. Res je po vsem tem postala malo bolj verjetna. Čudno je, kako si mogel slutiti, da Skeela ne bo k meni.«

Vance mu je znova ugovarjal:

»Preveč važnosti pripisuješ mojim domnevam. Domneval sem le, da je dekletov morilec izvedel za to, kar ti je Skeel obljubil. Morda mu je Skeel s tem samo grozil. V nasprotnem primeru bi ne bil odločil sestanek na drugi dan. Brez dvoma je upal, da si bo žrtve premislila, in bo pripravljena pogajati se. Denar, ki smo ga našli, dokazuje, da je izsiljeval plesalkinega morilec in da mu je ta odklonil nadaljnjo vsoto, ki jo je zahteval in da ti je prav zato telefoniral. Na ta način je tudi razumljivo, čemu je ves ta čas molčal.«

»Morda imaš prav. Na vsak način pa smo zdaj mnogo na slabšem kakor prej. Niti Skeela nimamo več, da bi nas vodil.«

»Dovedli pa smo skrivnostnega morileca do tega, da je z novim zločinom skušal zakriti prvega... Ko bomo izvedeli, kje so prebili večer Kanarčkovi oboževalci, bomo imeli v rokah nekaj, na kar se bomo mogli naslanjati. Kdaj bomo mogli to zvedeti?«

»To je odvisno od sreče. Morda nam bodo Heathovi pomagači poročali o tem še nočijo.«

Ob pol devetih zvečer nam je Heath res že sporočil o teh poizvedbah. A zdelo se je, da razočaran je ne bo konca. Poročilo ni moglo biti manj zadovoljivo. Doktor Lindquist je dobil živčni napad in so ga prepeljali v bolnišnico že v soboto popoldne. Njegovo stanje je bilo nevarno in zdravnik so izjavili, da najmanj teden dni ne bo sposoben za nobeno delo. Iz tega poročila je bilo jasno, da je bilo treba črtati doktorja iz števila osumljencev.

Mannix, Cleaveer in Spotswoode niso mogli podati zadovoljivega alibija. Vsi trije so, po njihovih trditvah, bili doma. Vreme je bilo slabo in vsi trije so trdili, da so se že pred desetimi uro vrnili domov.

Mannix je stanoval v nekem hotelu, kjer pa je bilo ob sobotah popoldne in zvečer toliko ljudi, da ni bilo mogoče z natančnostjo ugotoviti, kdaj se je vrnil domov. Cleaveer je imel majhno privatno stanovanje, kjer pa ni bilo hišnika, ki bi mogel potrditi, da se je zares vrnil domov pred deseto in da potem ni več odšel iz hiše. Spotswoode pa je stanoval v Stuyvesantu in ker je njegova soba bila v tretjem nadstropju, se je le malokrat posluževal dvigala. Poleg tega pa je bila prejšnji večer v klubu veselica in bi bil lahko nemoteno večkrat odšel iz palače in se zopet vrnil, ne da bi ga kdo opazil.

»Ta poročila nam res ne morejo pomagati mnogo,« je dejal Vance, ko mu je Markham vse povedal.

»Na vsak način lahko izključimo Lindquista.«

»Brez dvoma. Obenem pa je prost tudi suma glede umora plesalke, ker ta dva umora tvorila eno samo celoto. Drug drugega se izpolnjujeta. Drugi se je izvršil zaradi prvega... Nekaka logična posledica je.«

»Vse to je popolnoma razumljivo... Zaenkrat hočem popustiti v svoji borbenosti in se prepustiti toku tvoje teorije.«

»Kar me najbolj razburja je to, da se ne bo zgodilo nič, če ne bomo mi sami izvali dogodkov. Ptiček, ki je zagrešil ta dva zločina, je nenavadno prebrisan!«

Medtem ko je še govoril, je vstopil Spotswoode in gledal okrog sebe, kakor da bi nekoga iskal. Ko je zagledal Markhama, je krenil proti njemu z vprašujočim in zmedenim izrazom na obrazu.

»Oprostite mi, da vas nadlegujem,« je dejal. »Danes popoldne je bil nek policist pri meni in se je zanimal, kje sem bil večer zvečer. Zdelo se mi je zelo čudno, a sem pozneje na to popolnoma pozabil, dokler nisem zagledal v nekem popoldnevniku Skeelovo ime. Čital sem, da je bil zadavljen. Spominjam se, da ste me spraševali o tem človeku v zvezi z gospodično Odell. Vprašujem se, če je kaka zveza med obema zločinoma in če sem v nevarnosti, da pridem v javnost...«

»Mislim, da ne,« je izjavil Markham. »Dozdeva se, da je neka zveza med obema zločinoma, zato je policija poizvedovala pri vseh tistih, ki so imeli kake stike z gospodično Odell, v nadi, da najde kako sled. Upam, da policist ni bil preveč nadležen.«

Italijanske duhovne veličine o bodoči Evropi

Kulturne in politične osebnosti so si odine v tem, da mora biti bodoča Evropa zgrajena na temelju sodelovanja vseh narodov, velikih in malih

Močno razširjeni in upoštevani rimski opoldnevnik »Il Piccolo«, čigar glavni urednik je znani publicist Nino d'Arosa, bivši tajnik fašistične stranke za mesto Rim, je pred kratkim objavil vrsto zanimivih razgovorov z znanimi osebnostmi italijanskega kulturnega življenja o bodočnosti Evrope. Med osebnostmi, s katerimi je sodruidnik omenjenega rimskega lista govoril o tem vprašanju, so tudi pisatelj Massimo Bontempelli, filozof in pisatelj Giovanni Papini in uredni profesor Filippo Burzio.

Massimo Bontempelli je dejal sotruidniku »Piccolo«, da si komaj more predstavljati, kakšna bo bodoča Evropa. Kako naj vendar človek ve, je vzkliknil Bontempelli, kakšna bo Evropa po vojni oziroma kakšna ne bo! V dobi francoske revolucije se nikomur niti sanjalo ni, da bo po revoluciji prišel Napoleon. Prav tako tudi Napoleon ni mogel vedeti, kakšna bo Evropa po njegovih bojnih pohodih. Bontempelli je vsekakor mnenja, da bo v povojni Evropi treba imeti

več smisla za moralne vrline in za odgovornost

Upa, da bo evropsko zedinjenje prišlo na duhovnem področju. Tega pa po njegovem mnenju ne bo mogoče doseči toliko časa, dokler ne bodo obveljali med narodi in vladami ista moralna načela kakor med posameznimi ljudmi. Iz bodoče evropske politike bi bilo treba izločiti vsako misel na kak napad — pravi Bontempelli. Clausewitz je nekoč dejal, da je vojna prav za prav nadaljevanje politike, samo z drugačnim orozjem. Mi sanjamo o dobi, ko bo politika z drugačnim orozjem nadaljevana vojna. Bontempelli ne izključuje možnosti za evropsko federacijo po zgledu Švice.

Kakršna koli, samo takšna ne, kakor je zdaj!

Na vprašanje, ali je možna povrnitev k svobodnosti, je Bontempelli odločno dejal: »Ne! Svobodnost, kakor so jo pojmovali v prejšnjem stoletju, spada v preteklost. Svobodnjaški individualizem je v Evropi povzročil splošni nered. Toda takšna notranja ureditev, kakor jo je uvedel boljševizem, je naredila iz človeka stroj. Kaj mogoče je, da bo jutrišnja Evropa opustila obe smeri v Hegelovem smislu, namreč svobodnostjo prejšnjega in kolektivizem sedanjega stoletja. A v kakšni obliki, o tem Bontempelli ni mogel dati nobenega dolžnejšega odgovora. Veruje le, da bo povojna Evropa lahko kakršna koli, samo takšna ne, kakor je danes.

Pa čujmo zdaj, kaj pravi o bodoči Evropi Giovanni Papini, svetovno znani pisatelj »Zgodovine Kristusa« in knjige z naslovom »Moja Italija«. Ta florentinski modrec pravi, da se smatra najprej za Italijana in šele potem za Evropejca. Zagovarja stališče, da mora Italija imeti v novi Evropi duhovno nadvlado. Mnenja je, da je to

poslanstvo Italije bistveno različno

od poslanstev, ki so si jih v dobi romantike pripisovali drugi narodi, Germani in Slovani. Drugi narodi so si namreč s tem svojim poslanstvom hoteli osvojiti bodočnost. Za Italijo pa je to poslanstvo zgodovinska resničnost sama, t. j. vprav tista resničnost, iz katere se je rodila Evropa. Pa še nekaj: Italija ni nikdar stremela po kakšni materialni nadvladi.

Papini je dalje prepričan, da mora v povojni Evropi

Brezpogojno prenehati sovražstvo

si je danes zavzelo tako nedopovedljive izmere. Obžaluje, da pri duhovni pripravi sedanje voj-

ne razumništvo ni dovolj sodelovalo. Če je bila duhovna priprava za prejšnjo svetovno vojno bolj izvedena, je zasluga v tem, da je tedaj obstajala stranka razumništva, ki je omogočala izražanje misli, polemiko in razpravljanje, pri tem pa se je to duhovno razpoloženje izločalo po vsej državi, kjer so bile vojne in revolucije popularne. Vsekakor je danes že prepozno pričakovati udeležbo kulturnega sveta v vojni. Če orožje govori, morajo ljudje molčati!

Ni manj zanimive pa niso besede, ki jih je o istem vprašanju izrekel Filippo Burzio. Burzio je ena najbistrejših glav sedanje Italije. Je tudi modrec in matematik ter kot profesor predava halistiko na turinski artilerijski šoli, dalje mednarodni strokovnjak za reševanje vojaških vprašanj, zlasti tehničnih.

Filippo Burzio je mnenja, da je

rešitev v rojstvu »tretje Evrope«

Prva je bila krščanska, ki ji je naredila konec reformacija. Po večnih bojih in motnjah se je po sklenitvi westfalskega miru začela »druga Evropa«, ki bi jo lahko imenovali humanistično. Ta skupnost, ki je imela značaj znanosti, meščanstva in pametnosti, je dosegla svoj višek po francoski revoluciji v 18. stoletju, ko je

»Sovjeti zahtevajo napad na Turčijo«

10. angleška armada iz Mezopotamije naj bi samo pomagala, vodstvo pa naj bi tokrat imeli Sovjeti

Pod naslovom »Sovjeti zahtevajo napad na Turčijo« prinaša graška »Tagespost« v eni svojih zadnjih števil pomemben članek, iz katerega povzemamo naslednje:

V zadnjem času boljševiki spet precej živahno razlagajo svoj stari načrt zaasedbo Dardanel, ki bi se jih radi polastili in s tem kršili turško nevtralnost. Casopis »Novosti Dnias, ki v ruskem jeziku izhaja v Sanghaju, odkrito govori o nevarnosti, ki preti dardanelski morški ožini. V nekem svojem članku najprej zahteva sovjetski pohod skozi Turčijo, pohod, ki je po mnenju pisca tega članka toliko nujnejši, ker boji v Afriki niso prinesli Sovjetski Rusiji nobene neposredne pomoči. Kakor kaže, v Moskvi nič kaj preveč ne verjamejo v angleško-ameriški vdor v jugovzhodno Evropo, kajti omenjeni sestavek takšnim namenom ne pripisuje prvostvorne važnosti, pač pa je zanj postranskega pomena, če piše: »Napoleon bi tak načrt pač izvedel, Angleži pa se za kaj takšnega ekoraj ne bi smeli odločiti.«

Kako bi se boljševiki radi živeli v vlogi tistega, ki bi v Evropi ukazoval, se vidi iz neke druge pripombe v istem članku. Tam je namreč govora o tem, da pri napadu na Turčijo ne bi imeli vodstva morda Angleži in Amerikanci, pač pa Sovjeti, ki pa bi jih vsekakor morala podpirati pri tem napadu 10. angleška armada iz Mezopotamije. Poslani naj bi jo skozi turško državno ozemlje do Dardanel in naj bi potem zasedla vso evropsko Turčijo.

Seveda se člankar, ki je v sanghajskem listu to zapisal, ne more iznebiti vtisa, da bi se utegnili Angleži in Amerikanci pri svojem podpiranju takšnega sovjetskega sunka proti Dardanelu.

Sportni drobci

V deseterboju se bodo pomerili tekem peletja najboljši švedski in švicarski atleti. Da bi se čim bolj pripravili, so priredili švicarski že zdaj vadbeni tečaj, katerega se udeležuje 30 najboljših deseterbojcev.

Madridski stadion, ki so ga tekmo državljanske vojne docela uničili, so zdaj preuredili. Prenovljena športna naprava je last Aviacion kluba in ima prostora za 60.000 gledalcev. Čitamo tudi, da je španski državni urad za telesno vzgojo sklenil, da bodo zgradili v Madridu še en stadion, ki bo služil za reprezentativne namene.

Christel Cranz, svetovna prvakinja v smučanju, se je poročila z letalskim poročnikom Borchersom.

V dunajskem športnem okrožju kažejo veliko zanimanje za otroško telesno vzgojo. Čitamo, da se je otroških športnih in telovadnih tečajev udeleževalo v preteklem letu čez 10.000 malčkov.

O Karlu Seeru, smukem prvaku Donavske alpske pokrajine čitamo, da je umrl na severu za svojo domovino. Karl Seer je bil rodom iz Badgasteina in se je večkrat uveljavil kot najboljši v smuku in slalomu.

Bolgarska nogometna zveza je povabila za 9. maja v goste hrvaško nogometno predstavništvo. Hrvati so ponudbo sprejeli. Tekmo bodo odigrali v Sofiji.

16. maja je na sporedu mednarodna nogometna tekma med Švico in Madžarsko. Tekma bo v Genfu in jo bo sodil najboljši nemški sodnik dr. Bauwens.

Evropa prišla do resnične politične in duhovne premoči. A vojna leta 1914 je tudi tej dobi naredila konec in mi zdaj gledamo drugo, in Bog daj zadnje dejanje velike krize. Po mnenju Filippa Burzia sta to krizo v največji meri kriva Nietzsche in Marx. Slednji s svojim kolektivnim človekom in svojim materialističnim svetovnim nazorom, Nietzsche pa s svojim nadčlovekom in oblastiljenostjo, ki je bila s tem v zvezi. Zdaj je treba poiskati temelje za »tretjo Evropo«, za tretjo evropsko civilizacijo. In kako bi se dalo to doseči? Ker je »prva« Evropa dala krščanske in moralne postavbe, druga pa je prinesla tehnično in znanstveno zavojščanje sveta, naj bi bila tretja evropska skupnost velika združitev obeh prejšnjih. Novi humanizem torej, toda ne materialistični, pač pa duhovni!

Ta sila zanimiva mnenja o bodoči Evropi so poslali možje, ki delajo izključno na kulturnem polju in nimajo nobenega opravka s politiko. S tem pa se ni rečeno, da so ta njihova naziranja manj vredna.

Zadnje dni pa smo slišali — piše posebni dopisnik »Pester Lloyd« iz Rima — v Italiji razna mnenja glede bodoče Evrope tudi od strani mnogih vplivnih političnih osebnosti. Vsekakor je treba poudariti, da se številna naziranja, obeh Italij, politične in kulturne, popolnoma ujemajo. Oboji, politični in kulturni možje, govorijo o Evropi, da ne sme biti zgrajena na hegemoniji, pa naj bi bila kakršna koli, temveč na sodelovanju vseh evropskih narodov, velikih in malih v enaki meri.

Zadnje dni pa smo slišali — piše posebni dopisnik »Pester Lloyd« iz Rima — v Italiji razna mnenja glede bodoče Evrope tudi od strani mnogih vplivnih političnih osebnosti. Vsekakor je treba poudariti, da se številna naziranja, obeh Italij, politične in kulturne, popolnoma ujemajo. Oboji, politični in kulturni možje, govorijo o Evropi, da ne sme biti zgrajena na hegemoniji, pa naj bi bila kakršna koli, temveč na sodelovanju vseh evropskih narodov, velikih in malih v enaki meri.

Zadnje dni pa smo slišali — piše posebni dopisnik »Pester Lloyd« iz Rima — v Italiji razna mnenja glede bodoče Evrope tudi od strani mnogih vplivnih političnih osebnosti. Vsekakor je treba poudariti, da se številna naziranja, obeh Italij, politične in kulturne, popolnoma ujemajo. Oboji, politični in kulturni možje, govorijo o Evropi, da ne sme biti zgrajena na hegemoniji, pa naj bi bila kakršna koli, temveč na sodelovanju vseh evropskih narodov, velikih in malih v enaki meri.

danelam morda nekoliko obojavljati. Zato jim skuša dopovedati, da bi bila udeležba pri takšnem nastopu odločilna za izid vojne, zakaj — tako utemeljuje člankar — če Britanci in Amerikanci opuste ofenzivo v jugovzhodni Evropi, položaj zanje ne bo samo težaven, pač pa celo tak, da ga ne bo mogoče več obvladati. Razumemo, kaj je člankar hotel s tem reči. Hotel je povedati tole: Če so doslej vedno Angleži in Amerikanci pošiljali Sovjete v ogenj po kostanj za zahodne demokratične države, bi boljševiki glede dardanelske morske ožine radi storili obratno.

Kako se izvede skrajšanje bojne črte

Okrajšanja bojne črte, kakor jih je nemško vojno poveljstvo izvedlo letošnjo zimo na vzhodnem bojišču, dokazujejo znova, da sta tudi prostor in orožje čimnilec, ki imata kot vse druge vrste orožja svoje napadalne in obrambne lastnosti. Frontni loji in frontne zajede imajo, kakor je to povedal v svojem nedavnem predavanju o smislu, ciljih in taktiki okrajšave bojne črte major Dr. Schäfer, glavni urednik »Kölnische Zeitung«, svoj izvor v napadu, ki se predčasno konča, ali pa v obrambi, ki se nasprotnika ne da več poliskati nazaj. Takšne prednje vzhodne postojanke je treba držati, ker predstavljajo vojaško in gospodarsko važno ozemlje, ki se lahko smatra tudi kot izhodišče za bodoče ofenzive. Mnogokrat narekuje taktiko držanja tudi nujnost, da si vojska zagotovi preskrbovalne poti. Šešasoma pa se tudi te stvari lahko temeljito spremenijo in dajejo potem vojaškemu vodstvu povod za nove ukrepe.

Kadar se poveljstvo odloči za prostovoljno in načrtno okrajšanje bojne črte, potem je treba na listem ozemlju uničiti vse vojaško važne reči, kakor so železnice, mostovi, industrijske naprave in preskrbovalna središča, zavetišča in podobno. Med načrtnim skrajšanjem bojne črte in gibljeno premično obrambo je bistvena razlika. Pri premični obrambi diktira napadalec za določen čas popolnoma ali vsaj deloma pogoje, po katerih se obramba ravna, dočim postavlja pri načrtnem skrajšanju bojne črte potrebne termine tista stran, ki je sprožila operacije za potrebno okrajšavo tako dolgo, dokler ne doseže vnapij določene nove črte. Naslednja naloga, ki je zvezana z okrajševanjem bojne črte, je odvajanje prebivalstva, ki se je, zlasti pa pri nastopih na Kavkazu, postavilo pod zaščito nemške vojske. Za te ljudi je treba v zaledju urediti posebna preskrbovališča. Posebno važno pa je za uspešno izvedbo okrajšave bojne črte delovanje glavnih stanov, ki sestavljajo natančne načrte za izpraznitev in taktične premike. Treba je izbrati nove obrambne točke, temeljito pregledati ozemlje in postojanke do neke mere tudi izpopolniti. Vsa taborišča je treba uničiti, razen zalog streliva, hrane, goriva, materiala in orodja, ki ga čete, ki so se odrgale od sovražnika, rahlo ves čas, dokler izvajajo svoje načrtne premike. Sovražniku ne smejo pustiti nobenega voznega materiala, kakor so železniške lokomotive in vozovi. Služba v zaledju, ki skrbi za bojnočete in čete, pa se polagoma rahlja in se postopoma umika na nove postojanke.

Kakor se je izkazalo pri zimskih okrajšavah bojne črte, zlasti pri Demjansku, Vjazmi ter Rže-

va, so pomenili ti nastopi za nasprotnika pravo presenečenje in so bili v tem slogu tudi izvedeni. Vsekakor je nasprotnik po živahnem prometu ob priliki načrtnega izpraznjenja opazil to premikanje in je s svoje strani začel z motilnimi nastopi. V boj je poslal smučarske bataljone in strelske ter oklepniške brigade. Za ogledniške nastope, ki naj bi dobili potrebne podatke o cilju tega vojnega nastopa, so sovjeti najraje odbirali; kazenske oddelke, ki so doživljali strahotne izgube. Prodiranje nasprotnika v ozemlje, ki so ga nemške čete opustile, je bilo silno oteženo zaradi uničenja vseh prometnih cest in železnic, posebno pa še zavoljo razsežnih minskih polj, ki so bila posejana na umiku. Le poredko in počasi se je nasprotni posrečilo, da se je prerinil naprej, dovažanje ojačen pa je v večinioma izostalo. Nemške enote so prednje dele postojank, ki so bile odbrane, držali tako dolgo, dokler se glavne sile niso trdno ustalile na svojih novih postojankah. Tudi pri teh nastopih so nemški vojaki pokazali vse svoje odlike. Noben vojak ne zapusti rad ozemlja, za katero se je boril in na katero ga vežejo spomini na boje in žrtve, grobovi padlih tovarišev in drugi spomini. Toda tam, kjer gre za končni uspeh operacij, se je tudi nemški vojak uklonil višjemu zakonu in se je vzlic temu umikal z zavestjo zmagovalca.

Vrnitev zemlje prejšnjim lastnikom v Galiciji

Varšava, 30. aprila. s. Z odlokom generalnega guvernerja Poljske, Franka, bodo s 1. majem na vsem ozemlju Galicije vrnili vsem zemljiškim posestnikom pravico do njihove prejšnje zemlje, ki so jim jo bili vzeli boljševiki. Odlok o vrnitvi zemlje malim kmetom so v večji doželi sprejeli z velikim zadovoljstvom.

Na macedonskem ozemlju, ki je bilo pred dvema letoma priključeno Bolgariji, so na nekem kraju kakor poroča dopisnik »CE« iz Sofije, odkrili v zemlji zaloge kromove rude. Sirokovinski pravijo, da je iz te rude mogoče dobiti od 28—34% čistega kroma. Računajo, da bi se iz novega rudnika dalo nakopati na leto 100.000 ton kroma. Na macedonskem svetu, ki je prej pripadal Jugoslaviji, pa so poleg tega odkrili tudi ležišča cinka, svinca, bakra in mangana.

TEL. KINO SLOGA 27-34

Velemešnje - podeželje, osabnost - priprostost! Ljubezno do domače grude v prelepem filmu

»Profesor Kovač«

V glavnih vlogah: Antal Pager, Erzszt Simor.

PREDSTAVE ob 14, 15.50, 17.40 in 19.30;

v nedeljo se ob 10.30 dopoldne!

TEL. KINO MATICA 22-41

Carla Del Poggio, Leonardo Cortese in Paolo Stoppa v moderni, odlični, duhoviti komediji

»Ponočna srečanja«

PREDSTAVE ob delavnikih ob 17 in 19.15;

v nedeljo ob 15, 17 in ob 19.15!

MATINEJA! Na splošno željo predvajamo ponovno nepozabljen film

»Dunajska kri«

PREDSTAVE:

ob delavnikih ob 15 in v nedeljo ob 10.30.

TEL. KINO UNION 22-21

Zanimiv roman mlade sirote in slavnega pisatelja

»Mala gospodična«

V glavnih vlogah: Laura Nucci, Loredana, Nino Benozzi in drugi...

Predstave: delavnik ob 15.30, 17.30 in 19.30;

ob nedeljah ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30.

TEL. KINO KODELJEVO 41-44

Krasna filmska umetnina, izdelana po Manzoničevih »PROMESSI SPOSI«, najlepšem in najbolj čitanem romanu

»Zaročenca«

V glavnih vlogah Gino Cervi, Dina Sassoli.

Nad 30.000 sodelujočih!

Neugnani GEORGE FORMBY na lovu za pustolovčinami

»Pustolovec«

PREDSTAVE:

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša nadvse ljubljena sestra in nečakinja

Anica Šiško

previdena s sv. zakramenti umrla v Marijinem domu v Ljubljani dne 1. maja v 23. letu starosti in s tremi meseci sv. poklica. — Pogreb drage pokojnice bo 2. maja ob pol štirih popoldne z Zal.

Ljubljana, dne 1. maja 1943.

Zalujoče rodbine: Šiško, Nerat, Dolinar.